

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA ÚČETNICTVÍ A DANÍ

Komparace daně z příjmů fyzických osob v České republice a ve Velké Británii
Comparison of Personal Income Tax in the Czech Republic and in the United Kingdom

Student:

Magdaléna Jankovičová

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Michal Krajňák, Ph.D., MBA

Ostrava 2020

Zadání bakalářské práce

Student: **Magdaléna Jankovičová**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **6202R049 Účetnictví a daně**
Téma: **Komparace daně z příjmů fyzických osob v České republice a ve Velké Británii**
Comparison of Personal Income Tax in the Czech Republic and in the United Kingdom
Jazyk vypracování: **čeština**

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
2. Charakteristika daně z příjmů fyzických osob v České republice
3. Právní úprava zdanění příjmů fyzických osob ve Velké Británii
4. Komparace daňového zatížení fyzických osob
5. Závěr

Seznam použité literatury

Seznam zkratk

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Seznam příloh

Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

NERUDOVÁ, Danuše. *Daňová politika v Evropské unii*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017. 213 s. ISBN 978-80-7552-682-3.

ŠIROKÝ, Jan. *Daně v Evropské unii*. 7. vyd. Praha: Leges, 2018. 384 s. ISBN 978-80-7502-274-5.

VANČUROVÁ, Alena a Lenka LÁCHOVÁ. *Daňový systém ČR 2018*. 14. vyd. Praha: 1. VOX, 2018. 404 s. ISBN 978-80-87480-63-2.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Michal Krajňák, Ph.D., MBA**

Datum zadání: 22.11.2019

Datum odevzdání: 07.05.2020

Ing. Jana Hakalová, Ph.D.
vedoucí katedry

doc. Ing. Lenka Kauzerová, CSc.
proděkanka pro studium
na základě pověření k jednání č.j.
VSB/19/050319/9900 ze dne 24. 9. 2019

Prohlašuji, že jsem celou bakalářskou práci, včetně všech příloh, vypracovala samostatně.

V Ostravě dne 07.05.2020

.....

Magdaléna Jankovičová

Magdaléna Jankovičová

Obsah

1	Úvod.....	5
2	Charakteristika daně z příjmů fyzických osob v České republice	7
2.1	Vymezení úlohy daní v ekonomice.....	7
2.2	Daňová soustava České republiky	7
2.2.1	Funkce daní.....	8
2.3	Konstrukční prvky daně z příjmu fyzických osob	9
2.3.1	Daňový subjekt	9
2.3.2	Definice pojmů poplatník a plátcе daně z příjmu fyzických osob.....	10
2.3.3	Předmět daně.....	10
2.3.4	Dílčí základy daně z příjmu fyzických osob.....	11
2.3.5	Odpočty od základu daně.....	17
2.3.6	Sazba daně	19
2.3.7	Slevy na dani.....	19
2.3.8	Obecná metodika výpočtu daňové povinnosti fyzických osob.....	20
2.4	Daňové přiznání	20
2.4.1	Subjekt daňového přiznání.....	21
2.4.2	Druhy daňového přiznání.....	21
2.4.3	Zbýlé náležitosti daňového přiznání	23
2.5	Shrnutí druhé kapitoly.....	23
3	Právní úprava zdanění příjmů fyzických osob ve Velké Británii	25
3.1	Přehled daní Velké Británie	25
3.2	Správa daní ve Velké Británii	26
3.2.1	Her Majesty's Revenue and Customs.....	27
3.2.2	Cíle Her Majesty's Revenue and Customs.....	28
3.3	Income tax ve Velké Británii	28
3.3.1	Osoby k dani povinné	29
3.3.2	Definice zdanitelných a nezdanitelných příjmů.....	29
3.3.3	Sazba daně	32
3.3.4	Daňové úlevy a příspěvky.....	32
3.3.5	Postup výpočtu Income tax.....	35
3.3.6	Daňové kódy	36
3.3.7	Proces platby daně z příjmu a daňové přiznání	36
3.4	Income tax ve Skotsku	37
3.5	Income tax ve Walesu	38
3.6	Shrnutí třetí kapitoly	39

4	Komparace daňového zatížení fyzických osob	40
4.1	Mzdové údaje	40
4.2	Příklad 1	41
4.2.1	Zadání příkladu 1	41
4.2.2	Úpravy příkladu 1	42
4.2.3	Finální výpočet příkladu 1	44
4.3	Příklad 2	44
4.3.1	Zadání příkladu 2	44
4.3.2	Úpravy příkladu 2	45
4.3.3	Finální výpočet příkladu 2	47
4.4	Komparace výpočtu daňové povinnosti	47
4.5	Shrnutí čtvrté kapitoly	49
5	Závěr	50
	Seznam použité literatury	52
	Seznam zkratk	54
	Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce	
	Seznam příloh	
	Přílohy	

1 Úvod

Bakalářská práce se věnuje tématice daní, která je hluboko zakořeněna v historii lidstva. Její první zmínky se datují již od dob starověku, kdy část jmění, které lidé odváděli do státní pokladny plynula na válečná tažení, obranu země nebo vytváření rezerv pro období menší hojnosti. Tyto potřeby daly vzniknout první formě daní, které byly až do roku 1948 označovány jako berně (lidové označení, které vychází ze slova brát, jehož význam je podstatě daní daleko bližší). Postupem času se celý daňový systém vyvíjel až do podoby, kterou známe dnes.

Z důvodu velkého množství informací a poznatků, jenž se týkají tematiky daní, je bakalářská práce zaměřena pouze na daň z příjmu fyzických osob (DPFO), v angličtině nazývaná Income tax a její následné srovnání v České republice (ČR) a Velké Británii (VB). Cílem bakalářské práce je komparace daně z příjmů fyzických osob v obou výše zmiňovaných zemích.

Výběr těchto 2 zemí nebyl náhodný, obě země byly (nebo stále jsou) řadu let členy Evropské unie (ČR od 1.5.2004 dodnes, VB od 1.11.1993 do 31.1.2020). Stejně tak ani jedna ze zmiňovaných zemí není členem Evropské měnové unie (v ČR je za platidlem česká koruna, ve VB je používána libra šterlinků). I přes řadu podobností je k nalezení pár nuancí zapříčiněných nejen geografickou polohou a historickým vývojem, jenž mají za následek zajímavý výsledek srovnání. Dosažené poznatky jsou zkoumány v teoretické a praktické části, na které je bakalářská práce rozdělena.

S teoretickou částí je čtenář seznámen v kapitola 2 nesoucí název Charakteristika daně z příjmů fyzických osob v České republice. Zde je možno nalézt úlohy daní v ekonomice, daňovou soustavu ČR, konstrukční prvky DPFO a daňové přiznání. Současně se i kapitola 3 s názvem Právní úprava zdanění příjmů fyzických osob ve Velké Británii věnuje teoretickým poznatkům. Tentokrát dochází k charakteristice Income tax ve VB, jak už samotný název napovídá. Blíže je definován přehled a správa daní ve VB, následně se text zabývá vystižením podstaty Income tax nejen ve VB, ale i Skotsku a Walesu, které jsou součástí britské konstituční monarchie, v jejímž čele stojí královna Alžběta II.

Praktická část je zastoupena v kapitole 4 Komparace daňového zatížení fyzických osob, kde dochází k praktické aplikaci získaných informací prostřednictvím Příkladu 1 a Příkladu 2, jenž vycházejí ze srovnatelných hodnot.

V bakalářské práci jsou využity metody deskripce, analýzy, komparace a syntézy.
Práce vychází z právního stavu platného k 07.05.2020.

2 Charakteristika daně z příjmů fyzických osob v České republice

Úvod kapitoly se zabývá obecným vymezením a úlohou daní v ekonomice. Následně je zde vyobrazena daňová soustava ČR a přehled funkcí, které jsou u daní k nalezení.

Další část je zaměřena na konkretizaci informací ohledně DPFO, zde je největší důraz kladen na konstrukční prvky, zahrnující vysvětlení vzájemných odlišností pojmů daňový subjekt, poplatník, plátce, podrobné rozebrání problematiky předmětu daně, na niž navazuje vymezení dílčích základů DPFO a neodmyslitelnou součástí jsou taktéž odpočty od základu daně (ZD), sazby a slevy. Obeznamení čtenáře s touto daní je zakončeno souhrnným výpočtem daňové povinnosti fyzických osob a následným vyplňováním daňového přiznání se všemi souvisejícími náležitostmi.

Závěrem jsou hlavní myšlenky kapitoly zrekapitulovány ve shrnutí.

2.1 Vymezení úlohy daní v ekonomice

Slovo „daň“ má mnoho definic, které se vyvíjely v průběhu času. V obecném vyjádření se jedná o povinnou, vynutitelnou, nenávratnou, (čímž se odlišuje hlavně od zápůjčky, kde je majetek po určité době vrácen původnímu majiteli), zákonem určenou platbu do veřejného rozpočtu.

Vyznačuje se hned několika pojmy, mezi něž patří neekvivalentnost, tzn. bez nároku na adekvátní plnění ze strany státu, zpravidla neúčelovost, což znamená že poplatník nemá možnost ovlivnit cíl, na který bude daň použita.

Dále je vhodné zmínit, že tyto poplatky mohou být vybírány pravidelně nebo nepravidelně a jsou časově stanoveny v jasně daných intervalech.

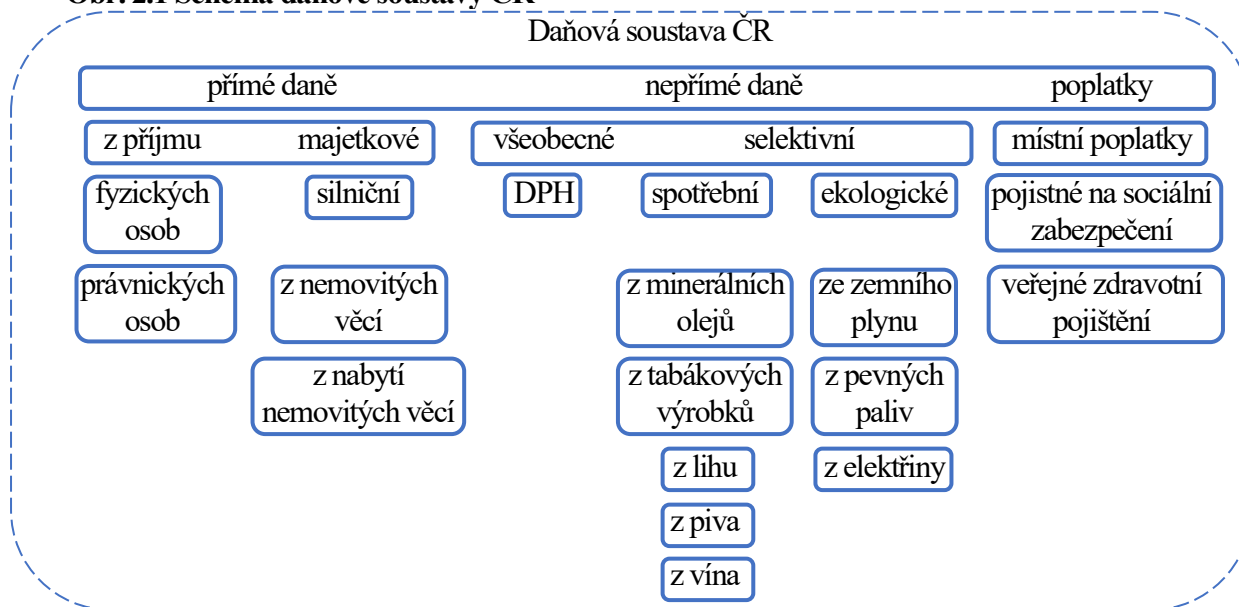
2.2 Daňová soustava České republiky

Správné pochopení systému daní není možné bez představení orgánů, spravujících v ČR finanční složku. Za všeobecně nejznámější správce daně se považují Finanční a Celní správa ČR. Jejich kompetence (zahrnující výkon, dozor, vymáhání a mnoho dalších) jsou dány předpisem, jež schvaluje parlament, což dokazuje provázanost jednotlivých odvětví systému.

Schéma daňové soustavy ČR, kde je k nalezení segmentace do skupin daní přímých, nepřímých a následně ostatních odvodů, je vyobrazeno na Obr. 2.1. Pod daně

přímé jsou řazeny daně z příjmu (jiným označením důchodu) a majetku, které jsou dále členěny. Nepřímé daně jsou rozděleny na daně všeobecné (které zahrnují pouze daň z přidané hodnoty, pro níž je rozšířena zkratka DPH) a selektivní, pod něž dále spadají daně spotřební a ekologické (neboli energetické).

Obr. 2.1 Schéma daňové soustavy ČR

Zdroj: Vančurová, Láčková (2018)

2.2.1 Funkce daní

Základním účelem daní je financování nákladů veřejného sektoru. Zde se nachází obranné složky státu, jakou je například armáda, dále tvorba a údržba infrastruktury, přerozdělování plateb plynoucích sociálně potřebným skupinám. Za zmínku také stojí nutnost plynutí peněžních prostředků do zdravotní péče, vzdělání, podpory v nezaměstnanosti, ekologie a další.

Obecně lze nejdůležitější funkce daní definovat slovy:

- fiskální,
- alokační,
- redistribuční,
- stimulační,
- stabilizační funkce.

Složitá slova, která však mají dopad na každého jedince. Fiskální funkce má za cíl naplnit veřejný rozpočet dostatkem peněžních prostředků. Alokační funkcí se koriguje efektivita některých tržních mechanismů (například při využití možnosti očkování má stát

pravomoc odměnit jedince využívající tuto službu snížením daňové povinnosti). Redistribuční funkce jednoduše řečeno zmírňuje rozdíly mezi důchody jednotlivých skupin, čehož docílí vybíráním větší částky na dani od bohatších jedinců a zvyšování příjmu chudších. Stát také využívá všeobecného vnímání daní jako újmy, proto jsou daňovým poplatníkům poskytovány nejrůznější formy daňových úspor, popřípadě vystavení vyššímu zdanění (tzv. negativní stagnace – např. vyšší zdanění alkoholu a cigaret) za účelem lepšího ekonomického růstu, tento jev se nazývá stimulační funkce. Poslední zmíněnou základní funkcí je funkce stabilizační, která pomáhá vyrovnávat výkyvy v ekonomických cyklech. *Toho docílí díky vytváření rezerv v období konjunktury neboli ekonomického růstu a pomoci nastartování ekonomiky v období stagnace.* (Vančurová, Láchová, 2018)

2.3 Konstrukční prvky daně z příjmu fyzických osob

Mezi konstrukční prvky DPFO je zahrnut popis daňového subjektu, definice plátce a poplatníka, které vyvíjí důraz na základní rozdíly těchto dvou hojně užívaných pojmů. Dále se zde nachází vymezení předmětu daně spolu s jejími dílčími základy, jejichž vysvětlení je podmíněno obsáhlým výkladem, který je ovšem pro celkové pochopení problematiky této podkapitoly naprosto nezbytný. Poté se podkapitola zaměřuje na zdaňovací období, odpočty od ZD, sazbu daně a možnosti uplatnění slev na dani.

Stěžejní publikací věnovanou problematice daní z příjmů je zákon č. 586/1992 ze dne 20. listopadu 1992 o daních z příjmů. Práce je z velké části odkazována z § 2 - § 16 tohoto zákona, ve kterém jsou přesně definována všechna kritéria DPFO.

2.3.1 Daňový subjekt

Zjednodušeně řečeno osoba, která daň platí. Subjekt je jednoznačně určen a jak již bylo zmíněno, DPFO náleží do skupiny přímých daní, která se touto skutečností odlišuje od daní nepřímých. Tyto poplatníky dělíme do dvou skupin na daňové rezidenty a nerezidenty.

Za daňového rezidenta je považována fyzická osoba, která má na území ČR bydliště nebo zde pobývá alespoň 183 kalendářních dnů v roce (u této osoby používáme termín obvykle se zdržující na území ČR). Pro tohoto poplatníka platí neomezená daňová povinnost, tzn. že daňová povinnost se zde vztahuje jak na zdroje příjmů, které jsou vytvořeny v ČR, tak i v zahraničí.

Pro daňového nerezidenta platí omezená daňová povinnost, která se vztahuje výhradně na příjmy vyplývající z činnosti vykonané na území ČR.

2.3.2 Definice pojmů poplatník a plátce daně z příjmu fyzických osob

Za poplatníka se považují všechny fyzické osoby (dále se dělí na daňové rezidenty a nerezidenty).

Za plátce jsou brány osoby odvádějící srážkovou daň, která je definována jako sazba daně osob pracujících pro svého zaměstnavatele na základě dohody o provedení práce (DPP) nebo dohody o pracovní činnosti (DPČ). Také zde spadají osoby odvádějící zálohy na DPFO ze závislé činnosti (nadefinované v § 6 zákona č. 586/1992 Sb., o dani z příjmu, ve znění pozdějších předpisů), jejichž pracovněprávní vztah je nazýván hlavním pracovním poměrem.

2.3.3 Předmět daně

Předmět daně odpovídá na otázky: „Na co všechno se daň vztahuje?“ neboli „Jaké příjmy přesně podléhají DPFO?“. Souhrnná částka, která podléhá zdanění je vyměřena na základě důchodu nebo majetku poplatníka, kam se zahrnují příjmy plynoucí převážně ze soustavné činnosti, majetku a dalších druhů příjmů. (K podrobnému rozboru a možnému prostudování se váže následující podkapitola Dílčí základy DPFO.)

Přičemž za příjem se považuje jak peněžní, tak nepeněžní plnění. Zjednodušeně řečeno za předmět daně jsou brány veškeré příjmy fyzických osob s výjimkou příjmů, které jejím předmětem nejsou.

Nedílnou součástí problematiky předmětu daně je také vědění, co do této oblasti nespadá. Jako příjmy vyňaté lze označit úvěry nebo zápůjčky, příjmy z rozšíření nebo zúžení společného jmění manželů, příjmy ze sporů u Evropského soudu pro lidská práva a další. Všechny tyto potřebné informace o příjmech vyňatých se nachází v § 3 zákona č. 586/1992 Sb., o dani z příjmu, ve znění pozdějších předpisů.

Výčet příjmů spadajících do předmětu DPFO je velmi rozsáhlý, ovšem souběžně s ním existuje více jak 60 druhů příjmů, které jsou od daně osvobozeny. Toto ohromné množství čítající více jak pět a půl tisíce slov by vydalo na samostatnou bakalářskou práci, proto zde lze nalézt pouze pár nejdůležitějších skupin příjmů osvobozených, kterými jsou:

- některé bezúplatné příjmy-nabytí majetku dědictvím, odkazem či nabytí obmyšleného majetku,

- důchody a sociální transfery-starobní a invalidní důchody, dávky státní sociální podpory, studijní stipendia ...,
- některé příjmy z prodeje majetku (tento majetek nesmí být součástí obchodního majetku = nepoužívá se k samostatné činnosti) a cenných papírů,
- náhrady škody a pojistná plnění s výjimkami,
- některé výhry.

Tento výčet je samozřejmě zcela nedostačující, proto je důležité mít na paměti, že existuje řada výjimek, vymykajících se základním pravidlům.

Zdaňovanými příjmy označujeme ty, které jsou předmětem daně, což znamená, že se nenacházejí v příjmech vyňatých (které nejsou předmětem daně) a nespádají do oblasti osvobozených příjmů.

2.3.4 Dílčí základy daně z příjmu fyzických osob

Vančurová, Láčková (2018) tvrdí, že schéma základu daně z příjmů fyzických osob je poměrně složité. Tato skutečnost odpovídá mnohotvárnosti forem jednotlivců.

Z důvodu rozdílné využitelnosti příjmů je základ daně (ZD) rozdělen ještě na další dílčí základy. Těchto základů je pět, přičemž každý z nich se řídí vlastními pravidly, podle kterých se příjem očistí o nutné výdaje nebo je upraven jiným adekvátním způsobem, který zaručí, že zdanění se týká pouze finálního disponibilního důchodu, který poplatníkovi zůstává k jeho dalšímu využití.

Dílčí základy DPFO:

- příjmy ze závislé činnosti (§ 6),
- příjmy ze samostatné činnosti (§ 7),
- příjmy z kapitálového majetku (§ 8),
- příjmy z nájmu (§ 9),
- ostatní příjmy (§ 10).

Stěžejní publikací pro čerpání následujících informací je zákon č. 586/1992 Sb., o dani z příjmu, ve znění pozdějších předpisů. Následující text je přepracováním již zmíněného zákona do jednodušší formy.

- § 6:

Podle Českého statistického úřadu (2019) se příjmy ze závislé činnosti považují za nejdůležitější příjem domácností. V jeho rámci se zdaňují i mzdy a platy, proto je důležité zapamatovat si informaci, že u tohoto dílčího základu daně nelze podle současné legislativy ČR uplatňovat odpočty pomocí výdajů, které u některých dalších dílčích základů daně výrazně snižují daňovou povinnost poplatníka. Naopak se zde příjem navyšuje o sociální a zdravotní pojistné, které je zaměstnavatel povinen za zaměstnance platit, ve výši 33,8 % hrubé mzdy zaměstnance, proto je běžnou praxí, že zaměstnanec dostává už očištěnou částku od zálohy na daň a pojistného, tj. čistá mzda. Tato skutečnost poukazuje na výjimku, která porušuje základní pravidlo, dle kterého má být zdaňován pouze disponibilní důchod.

Za příjmy ze závislé činnosti jsou považována plnění ve formě příjmu ze současného nebo dřívějšího (pracovního, služebního, členského, obdobného) poměru a v podobě funkčních požitků. Odměny likvidátora, orgánu právnické osoby (ať už člena představenstva či jednatele). Dále zde patří příjmy za práci členů družstev, společníků s.r.o., komandistů a.s. a náhrady.

Poplatníkem se v této oblasti daní rozumí zaměstnanec a plátcem je zaměstnavatel.

Do vyňatých příjmů zde především patří náhrady cestovních výdajů (až do výše limitů stanovené zákoníkem práce), ochranné pracovní prostředky a další.

Mezi příjmy osvobozené patří poskytování stravování a nealkoholických nápojů na pracovišti, výdaje na odborný rozvoj, kterým myslíme například rekvalifikaci zaměstnanců, částečné osvobození rekreace a zájezdů (20 000 Kč za zdaňovací období), příspěvky na penzijní spoření, dnes již nazýváno doplňkovým penzijním spořením atd., tyto příjmy se převážně označují, jakožto nepeněžitá plnění.

Pro výpočet dílčího základu ze závislé činnosti daně je důležité znát hned několik skutečností. Ze zákona je pro zaměstnance možné vykonávat pro zaměstnavatele pracovní činnost na základě platné pracovní smlouvy, DPP nebo DPČ, přičemž každá z nich má své vlastní výhody a specifika.

Podstatnou skutečností, bez které výpočet nelze provést, je daňové prohlášení. Zde záleží, zda jej zaměstnanec podepsal, a tím pádem je oprávněn odpočítávat si slevu

na dani a uplatňovat daňové zvýhodnění na děti, či nikoli. Pro úplnost informovanosti textu je nutné podotknout, že daňové prohlášení může být v jednom okamžiku podepsáno pouze u jednoho zaměstnavatele.

Pro uzavřenou pracovní smlouvu, kdy zaměstnanec vykonává činnost na hlavní pracovní poměr, lze výpočet zálohové daně nalézt na Obr. 2.2.

Obr. 2.2 Výpočet zálohové daně založené na uzavřené pracovní smlouvě

Podepsané daňové prohlášení	Nepodepsané daňové prohlášení
hrubá mzda	hrubá mzda
+ sociální a zdravotní pojištění placené zaměstnavatelem (33,8 % z hrubé mzdy)	+ sociální a zdravotní pojištění placené zaměstnavatelem (33,8 % z hrubé mzdy)
= superhrubá mzda ($\hat{=}$ ↑ na 100)	= superhrubá mzda ($\hat{=}$ ↑ na 100)
· sazba daně (15 %) nebo + 7 %	· sazba daně (15 %) nebo + 7 %
- slevy na dani + daňové zvýhodnění	
= zálohová daň	= zálohová daň

Zdroj: vlastní zpracování

Hrubá mzda je definována, jako peněžní odměna za vykonanou práci, před zdaněním a jinými odpočty. Naproti tomu superhrubá mzda, která je násobkem hrubé mzdy označuje ZD, ze kterého se vychází při výpočtu zálohové daně.

Aktuální výpočty čistých mezd u DPP a DPČ, které jsou rovněž základem pro vznik pracovněprávních vztahů, jsou poněkud rozsáhlejší, a proto se nachází v přílohách bakalářské práce. Příloha 1 zpracovává informace ohledně DPP a individuality kalkulace čisté mzdy u DPČ pro rok 2020 jsou součástí Příloha 2.

K 1.1. roku 2019 došlo ke změně rozhodné částky povinného pojistného u DPČ, ta byla v minulosti stanovena ve výši 2 500 Kč, po vstoupení v platnost novely došlo k jejímu zvýšení na 3 000 Kč, z důvodu srovnání je v Příloha 3 zpracována kalkulace výpočtu čisté mzdy u DPČ v roce 2018.

Matematické úkony pro aktuální výpočty čistých mezd, které jsou k dohledání v Příloha 1 a Příloha 2 podléhají podobným pravidlům. Jediný rozdíl spočívá v rozhodné částce, která je u DPČ oproti DPP výrazně nižší (do konce roku 2018 se jednalo o 7 500 Kč), od počátku roku 2019 činí rozdílná částka 7 000 Kč.

- § 7:

Příjmy ze samostatné činnosti lze zpravidla definovat, jako příjmy plynoucí z nezávislé činnosti poplatníka, které se řídí velkorysími pravidly pro uznávání výdajů.

Což znamená, že při matematickém výpočtu je reálné se dostat i do záporných čísel, pokud výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů přesáhnou jejich hodnotu.

Předmětem daně z této činnosti se především rozumí příjmy ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství, příjmy z živnostenského nebo jiného podnikání (do této oblasti spadá činnost lékařů, auditorů, advokátů, daňových poradců atd.). Následují příjmy z výkonu nezávislého povolání (např. profesionální sportovci), příjmy z užití nebo poskytnutí průmyslového a jiného duševního vlastnictví a autorských práv. Podíl společníka v.o.s. a komplementáře k.s. na zisku a jako poslední příjmy z nájmu majetku vloženého do obchodního majetku.

Příjmy ze samostatné činnosti jsou výjimečné možností volby způsobu uplatnění výdajů. Jejich výše je zjišťována pomocí:

- účetnictví (v prokázané výši),
- daňové evidence (v prokázané výši),
- paušálu (% z příjmů).

Fyzická osoba se může svobodně rozhodnout, kterou z těchto tří možností uplatní. Klasickým způsobem je vedení účetnictví, ze kterého se dílčí základ daně odvozuje od výsledku hospodaření před zdaněním. Řadě poplatníků může tento postup připadat náročný, a proto při zjišťování základu daně fyzické osoby raději volí eventualitu daňové evidence.

U daňové evidence se hlavní rozdíl projevuje vedením záznamů o příjmech a výdajích v peněžním deníku, nikoli o výnosech a nákladech, jak tomu bylo u účetnictví. Kromě údajů o příjmech a výdajích je také nezbytností vedení údajů o majetku, pohledávkách a závazcích, popřípadě i rezervách. K tomu slouží pomocné knihy (také hojně označované jako pomocné karty), které poplatník může a nemusí vést, např. kniha dlouhodobého majetku, zásob, pohledávek, závazků, rezerv, jízd, pokladní kniha, mzdová evidence a další.

Poslední možností je uplatňování paušálních výdajů (PV), kde klíčová výhoda spočívá v úniku před prokazováním výdajů, ty se jednoduše odvodí procentem z příjmů, naznačeným v Tab. 2. 1. Další nespornou výhodou je nižší míra administrativních úkonů. Nutno podotknout, že fyzické osoby jsou jediné, které mohou toto privilegium paušalizace využívat, což je státem rovněž využíváno, jako nástroj daňové podpory.

Tab. 2.1 Maximální výdaje paušálních výdajů

Sazba PV	Druhy příjmů	Zákonný limit PV
80 %	zemědělská výroba, lesní a vodní hospodářství, řemeslné živnosti	800 000 Kč
60 %	živnosti (kromě řemeslné)	600 000 Kč
40 %	příjmy z jiného podnikání příjmy z převodu a využití duševních práv příjmy z nezávislého povolání	400 000 Kč
30 %	příjmy z nájmu majetku v obchodním majetku	300 000 Kč

Zdroj: Vančurová, Láčková (2018)

Pro stanovení základu daně je rovněž důležitým aspektem spolupracující osoba, tou se myslí manžel (manželka) nebo jiný člen žijící s poplatníkem ve společně hospodařící domácnosti. Maximální limity příjmů a výdajů, které mohou být na spolupracující osoby rozděleny stanovuje zákon.

Další zvláštností zasahující do správného stanovení základu daně jsou příjmy a výdaje, kterých bylo dosaženo na základě činnosti společnosti. Takto nabytý přírůstek financí je mezi jednotlivé společníky rozdělen prostřednictvím podílu stanoveném ve smlouvě nebo rovným dílem.

- § 8:

Pro příjmy z kapitálového majetku je opět zakázáno užívání odpočtů pomocí výdajů, proto výsledná částka vyjde vždy kladná. Jakožto pozitivum lze alespoň vnímat další nenavyšování výsledku, jak tomu bylo u příjmu ze závislé činnosti.

Jako příjmy jsou vnímány především úroky, výnosy a podíly, souhrnně nazývány držbou kapitálového majetku. Specificky se jedná o úroky z vkladů na účtech určených k podnikání, úroky plynoucí z jednorázového vkladu, úroky z vkladních listů a jejich jiné výnosy, úrokové výnosy z dluhopisů apod., dividendy (výnosy vyplácené akciovou společností majitelům akcií podle rozhodného dne jejich držení), podíly na zisku kapitálových korporací nebo tichého společníka

Pro výpočet daně se používá celkové zdanění dílčího základu daně nebo srážková daň, se kterou je možné se setkat v Příloha 1 a Příloha 2.

- § 9:

Příjmy z nájmu mají stejná pravidla pro výpočet daňového základu, jako příjmy ze samostatné činnosti, tzn. výsledná suma může dosahovat záporných hodnot.

Nachází se zde příjmy z nájmu nemovitých věcí (nebo bytů) a hmotných movitých věcí, které se nevyznačují znaky příležitostných příjmů z nájmu (v takovém případě by spadaly do dílčího základu daně z příjmů ostatních).

Poplatníkovi při prokazování výdajů nevzniká obchodní majetek, protože nájem je zde vnímán jako nakládání s majetkem, nikoli samostatnou činností.

Nepeněžitě nájemné je rovněž součástí příjmu z nájmu. Jako taková je například brána úhrada opravy nájemcem.

Kalkulace výsledku lze dosáhnout dvěma odpočty od příjmů, buď odečtem skutečných výdajů nebo výdajů procentem z příjmu, a to ve výši 30 %. Zvolený způsob výpočtu je poté nutno dodržovat u všech příjmů v tomto dílčím základu daně.

- § 10:

Poslední dílčí základ daně plyne z ostatních příjmů poplatníka, které opět nemohou nabývat záporných hodnot, protože uplatnění výdajů je velmi omezené.

Ostatní příjmy lze charakterizovat, jako převážně doplňkové, ale neméně důležité. Objevují se zde všechny příjmy, které nebyly doposud zmíněny v žádném předchozím dílčím základu daně, jako takové lze označit příležitostné příjmy (ať už z příležitostných činností nebo příležitostného nájmu movitých věcí, které ve svém souhrnu přesáhly za zdaňovací období hodnotu 30 000 Kč, jinak jsou od DPFO osvobozeny), výhry z hazardních her, výhry z reklamních soutěží a další

Výpočet se provede jednoduchým odečtením výdajů (vynaložených na dosažení příjmů) od celkových příjmů

Jedinou výjimkou je výpočet příjmů ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství (pokud se nejedná o osobu s oprávněním k podnikání v zemědělské výrobě), kde lze použít výdaje paušálem. Jako příklad slouží prodej přebytků z vlastní zahrady. Pro tento případ je možností využití kombinace výdajů paušálem a v prokázané výši v jednom dílčím základu daně.

- Základ daně:

Tvorba celkového základu daně vychází ze součtu jednotlivých dílčích základů daně, při kterém se postupuje následovně:

Nejprve se sečtou všechny dílčí základy daně, kromě toho nejdůležitějšího, tj. dílčí daně ze závislé činnosti. Při tomto součtu platí možnost jak kladného, tak záporného výsledku (založeného na možnosti odpočtu výdajů v § 7 a § 9, jak zachycuje Tab. 2.2). Pro úplnost informací je nutnou zmínkou společné jmění manželů, kde příjmy z kapitálového majetku, nájmu či ostatních příjmů, které spadají do tohoto jmění mají unikátní vlastnost spočívající ve zdaňování příjmů pouze jedním z manželů.

Tab. 2.2 Nabývání kladných a záporných hodnot dílčích základů daně

Dohledání informace	Dílčí základy DPFO	Hodnota
§ 6	příjmy ze závislé činnosti	pouze kladná (+)
§ 7	příjmy z podnikání	kladná nebo záporná (+;-)
§ 8	příjmy z kapitálového majetku	pouze kladná (+)
§ 9	příjmy z nájmu	kladná nebo záporná (+;-)
§ 10	ostatní příjmy	pouze kladná (+)

Zdroj: zákon o daních z příjmů, § 6 - § 10

Při kladném součtu platí jednoduché pravidlo přičtení dílčího základu daně ze závislé činnosti, k již vzniklé hodnotě.

Při záporném výsledku se nejprve celá suma transformuje na 0 a až poté přičte k dílčímu základu daně ze závislé činnosti. Pro kontrolu správného tvoření DPFO je dobré mít na paměti, že ZD z příjmu fyzických osob nemůže být nikdy nižší než dílčí základ daně ze závislé činnosti.

Pro úplnost informací ohledně výpočtu DPFO je nutné doplnit, že pokud rozdíl čtyř dílčích základů daně z § 7 - § 10 vychází záporně, je možné jej využít v následujícím zdaňovacím období jako nestandartní odpočet daňová ztráta.

Za zdaňovací období DPFO je vždy považována doba začínající 1. ledna a končící 31. prosince daného roku, souhrnně je toto období nazýváno kalendářním rokem.

2.3.5 Odpočty od základu daně

Důležitou položkou při výpočtu daně je správné použití nezdanitelných částí základu daně neboli odpočtů, které v mnoha případech výrazně snižují její základ. Toto snižování není zcela neomezené, důvodem této skutečnosti je redistribuční funkce DPFO (snižování nerovnosti mezi příjmy jednotlivých poplatníků). V případě, že by nebyly nastaveny limity, docházelo by k velkým rozdílům mezi příjmy, což je pro celý systém daní nežádoucím aspektem.

V následujícím přehledu je zmíněn výčet nejdůležitějších odpočtů:

- úroky z úvěru ze stavebního spoření,
- bezúplatná plnění na veřejně prospěšné účely,
- zaplacené příspěvky na penzijní připojištění, penzijní pojištění nebo doplňkové penzijní spoření,
- zaplacené příspěvky na životní pojištění,
- zaplacené členské příspěvky odborové organizaci,
- úhrada za zkoušky ověřující výsledky dalšího vzdělávání,
- daňová ztráta.

Každý z těchto nezdanitelných částí základu daně má svá vlastní omezení, (zmíněna níže u vybraných odpočtů) mezi které se řadí nejenom maximální výše uznatelné částky.

První podmínkou daňově uznatelných úroků je jejich zaplacení a následné použití na bytové potřeby (např. výstavba domu, koupě domu nebo pozemku za účelem stavby, rekonstrukce bytové jednotky a další). Dále se zde mohou uplatňovat pouze úroky plynoucí ze stavebního spoření nebo hypotečního úvěru, jejichž limit pro zdaňovací období nepřesáhl částky 300 000 Kč.

Bezúplatná plnění neboli dary na veřejně prospěšné účely mají taktéž svá omezení, která v tomto případě čítají nejenom maximální výše pro daňový odpočet (15 % ze základu daně), ale i minimální (buď 1 000 Kč nebo 2 % ze základu daně). Nezbytností je i doklad o poskytnutí daru.

Penzijní (při)pojištění dnes sjednáváno pod názvem doplňkové penzijní spoření lze odečíst ve výši 24 000 Kč po snížení o 12 000 Kč, aby tedy poplatník dosáhl na nejvyšší možný odpočet, musel by si měsíčně odkládat 3 000 Kč, do nichž nespadá pojistné hrazené zaměstnavatelem.

Životní pojištění má maximální odpočet stanoven na 24 000 Kč, za podmínky že pojištění nebylo sjednáno v roce kdy poplatník dosáhne 60 let a více, zároveň k výplatě nedojde dříve než po 60 měsících od sjednání smlouvy. Stejně jako u penzijního (při)pojištění, doplňkového penzijního spoření se za uznatelný odpočet pokládá pouze částka, kterou poplatník zafinancoval osobně, nelze zde započítávat pojistné hrazené zaměstnavatelem.

Daňovou ztrátu lze odečíst za maximálně 5 předcházejících zdaňovacích období do hodnoty dílčího základu daně § 7 - § 10. Tuto ztrátu tedy nelze odečítat od § 6 (příjmy ze závislé činnosti).

2.3.6 Sazba daně

V případě fyzických osob je sazba daně v ČR stanovena na 15 % a to od roku 2008. Při vysokých příjmech jedince je možné za zdaňovací období překročit limit maximální částky, a kromě běžné sazby 15 % platit takzvané solidární zvýšení daně ve výši 7 %. Limit maximální částky je určen 48násobkem průměrné mzdy, tento násobek byl za zdaňovací období roku 2019 stanoven na 1 569 552 Kč (což je přesně o 130 560 Kč více než v roce předešlém) Dne 14.10. vyšlo ve Sbírce zákonů nařízení vlády č. 260/2019, jež od 1.1.2020 zvyšuje roční limit na 1 672 080 Kč. Solidární zvýšení daně se zpravidla stanovuje pouze z části základu daně fyzických osob, kam spadá úhrn příjmů ze závislé činnosti a dílčí základ daně ze samostatné činnosti.

2.3.7 Slevy na dani

Podobně jako odpočty od základu daně, tak i slevy na dani jsou využívány k optimální redistribuci důchodů, zde v kombinaci s funkcí sociální (účelem je zohlednění sociální situace celé domácnosti, nejen samotného poplatníka)

Do obecného přehledu slev jsou zahrnuty:

- sleva na invaliditu 1. a 2. stupně,
- sleva na invaliditu 3. stupně,
- sleva na držitele zvlášť tělesně postiženého s průkazem (ZTP/P),
- sleva pro studenta,
- sleva na poplatníka,
- sleva na druhého z manželů,
- sleva na nezaopatřené dítě.

Sleva na invaliditu je odstupňována podle stupně postižení, stejně jako výše pobíraného důchodu. Pro invaliditu 1. a 2. stupně je sleva ve výši 2 520 Kč, při invaliditě 3. stupně se zvyšuje na 5 040 Kč a pokud se jedná o osobu označenou jako ZTP/P, lze hovořit o částce 16 140 Kč.

Sleva na studenta ve výši 4 020 Kč je uznána každému, kdo se soustavně připravuje na budoucí povolání, ještě nedosáhl věku 26 let a splnil podmínky zákona o státní sociální podpoře.

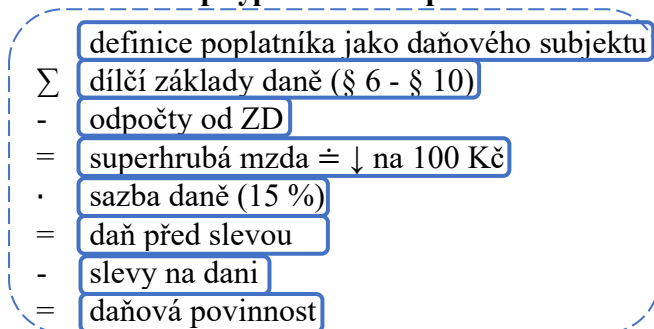
Částku 24 840 Kč je možno uplatňovat u slev sociálních, mezi ně patří sleva na poplatníka (neboli sleva základní, kterou může uplatňovat každý) a sleva na druhého z manželů, ta může být uplatněna, pokud příjem manžela/manželky nedosahuje 68 000 Kč.

Sleva na nezaopatřené dítě je charakterizována progresivním růstem, který je řízen počtem dětí. Na jedno nezaopatřené dítě připadá částka 15 204 Kč, u dvou se jedná o 19 404 Kč a pokud poplatník uplatňuje slevu na 3 a více dětí, lze mluvit o hodnotě 24 204 Kč. Aby mohla být sleva uznána, je nutno aby se jednalo o dítě do 18 let (u prezenčně studujících je hranice posunuta až do 26 let), které žije ve společné domácnosti s poplatníkem, jenž si slevu nárokuje. V případě manželů je příspěvek připsán pouze jednomu z nich.

2.3.8 Obecná metodika výpočtu daňové povinnosti fyzických osob

Jednotlivé konstrukční prvky (charakterizovány výše), jsou na Obr. 2.3 seřazeny do přehledných za sebou následujících kroků, ve kterých je nadefinován způsob jejich správného použití pro dosažení výše cílové daně.

Obr. 2.3 Postup výpočtu daňové povinnosti

Zdroj: vlastní zpracování

Po výpočtu daňové povinnosti je následujícím krokem vyplnění daňového přiznání a zaplacení konečné částky správci daně v ideálním případě v řádném termínu.

2.4 Daňové přiznání

Daňové přiznání lze definovat, jako dokument, ve kterém je občan, (ať už právnická nebo fyzická osoba), povinen přiznat státu své příjmy podléhající dani, které

subjekt nabyt za uplynulé zdaňovací období, jehož začátek a konec je stejný, jako u kalendářního roku.

2.4.1 Subjekt daňového přiznání

Základní otázka tohoto tématu zaměřujícího se na vymezení osob povinných k vyplňování daňového přiznání zní: „Kdo je povinen vyplňovat daňové přiznání a kdo naopak ne?“ Její odpověď je sice komplikovaná, ne však nemožná a při správné volbě slov a formulací lehce pochopitelná.

Daňový subjekt podléhající dani na území ČR je povinen vyplnit daňové přiznání v případě, že jeho roční příjmy (nesnížené o výdaje), které jsou současně zahrnuty do předmětu daně, přesáhly výši 15 000 Kč. Tato částka neobsahuje příjmy od daně osvobozené a příjmy, z nichž je daň vybírána prostřednictvím srážky ze mzdy. V případě, že poplatník vykazuje daňovou ztrátu, nebere se ohled ani na již zmíněnou částku 15 000 Kč plynoucí z příjmů a daňové přiznání je nutno podat vždy.

Povinnosti vyplnění daňového přiznání se nevyhne ani ten, kdo si svou daňovou povinnost plynoucí z příjmů ze závislé činnosti nebo funkčních požitků (představující odměny za výkon funkce v orgánech obcí, poslanců, členů vlády apod.) snižuje pomocí darů poskytnutých do zahraničí.

Nerezidenti ČR, kteří uplatňují slevy na dani, daňové zvýhodnění nebo nezdanitelnou část základu daně mají taktéž povinnost vyplnit daňové přiznání.

Přiznání není povinen vyplnit poplatník, který má příjmy ze závislé činnosti nebo funkčních požitků a současně podepsal prohlášení k dani na příslušné zdaňovací období u jednoho nebo (postupně u) více plátců. Další související podmínkou je nepřesáhnutí částky 6 000 Kč plynoucí z příjmů uvedených v § 7 - § 10. Do součtu se nezapočítávají příjmy osvobozené a upravené srážkovou daní.

Povinnosti vyplňování již zmíněného dokumentu jsou též zbaveni jedinci, jejichž příjmy plynou pouze ze zahraničí a jsou vyjmuty ze zdanění.

2.4.2 Druhy daňového přiznání

Přestože formulář daňového přiznání je jednotný, vyznačující se růžovou barvou, v ČR existují hned 3 jeho druhy:

- řádné,
- opravné,

- dodatečné.

Deadline pro řádné daňové přiznání je 3 měsíce od konce zdaňovacího období. Tento termín lze posunout až na 6 měsíců, pokud se jedná o poplatníka s povinnou účetní závěrkou ověřenou auditorem nebo v případě zpracování daňového přiznání daňovým poradcem. Prodloužení je platné pouze v případě, kdy plná moc k zastoupení byla podána správci daně ještě před uplynutím neprodloužené lhůty 3 měsíců. V ojedinělých případech lze prodloužit lhůtu podání až na 10 měsíců, například při zdaňování zahraničních příjmů.

V ČR si daňový subjekt vyplňuje přiznání sám, k tomu je zapotřebí znát výši daně, podmínky uznatelnosti osvobozených příjmů, slev, odpočtů, zvýhodnění a vyčíslení všech těchto složek.

Kvůli možnosti výskytu chyb v průběhu vyplňování, kterých si poplatník často všimne až po odevzdání, existuje opravné daňové přiznání. Aby mohlo být přiznání nazýváno opravným, musí být nový dokument s opravenými chybami zaslán ještě před vypršením zákonem stanoveného termínu (3 měsíce od konce zdaňovacího období, jak již bylo zmíněno). Správce daně pak provádí výpočet na základě nově doloženého přiznání a ke starému se již nadále nepřihlíží.

Dodatečné daňové přiznání využije každý, kdo zjistí špatně zadaný údaj až po vypršení termínu odevzdání. Tento omyl se projeví v podobě chybné částky, kterou poplatníkovi náleží zaplatit za daňovou povinnost nebo ztrátu. V dodatečném daňovém přiznání je taktéž uvedeno datum zjištění chyby. Termínem dodání správci daně je konec následujícího měsíce po zjištění.

V případě, kdy dojde ke zjištění nižší daňové povinnosti nebo vyšší daňové ztráty, než bylo uvedeno v původním daňovém přiznání, nelze dodatečné daňové přiznání podat v případě splnění následujících podmínek:

- podání po vypršení tříleté lhůty od konce zdaňovacího období, ve kterém vznikla chybná daňová povinnost nebo ztráta,
- původní povinnost byla vyměřena na základě pomůcek (definovaných níže),
- je uplatňováno snížení základu daně kvůli snížení příjmů či výdajů, o kterých bylo již rozhodnuto pravomocně v odvolání nebo v mimořádném opravném prostředku (obnova řízení a přezkoumání daňových rozhodnutí),
- daňová povinnost bylo už dříve pravomocně přezkoumána soudem,

- změna by se dotkla daňové povinnosti, která už byla jednou dodatečně stanovena, za užití stejných důkazných materiálů.

2.4.3 Zbýlé náležitosti daňového přiznání

Doba pro podání daňového přiznání je rovněž lhůtou pro splatnost daně. Ta může být prodloužena, správce daně je tedy oprávněn k vyhovení žádosti o posečkání, která daňovému dlužníkovi prodlouží dobu splatnosti. Platba je vybírána jednorázově, což lze pozměnit na splátky například u daňového dlužníka, kterému by nepomohlo posečkání a při zaplacení celého nedoplatku najednou by mohl dojít k vážné újmě. Zaplacení daně v podobě splátek nebo posečkání není možné povolit na lhůtu zasahující do promlčecí doby. Proti rozhodnutí správce daně, ohledně povolení splátek nebo posečkání není přípustné odvolání.

Daňová povinnost poplatníka může být vyměřena prostřednictvím pomůcek, ke kterým správce daně přistoupí, pokud vinou daňového subjektu nelze jeho daňovou povinnost stanovit na základě správného způsobu, tj. dokazováním, k čemuž jsou využívány informace v bezchybně vyplněném daňovém přiznání. Jako takové pomůcky slouží daňové spisy jiných subjektů povinných k dani v daném oboru, listinné doklady, výpovědi svědků, znalecké posudky nebo vlastní poznatky správce daně týkající se buď samotného subjektu nebo obdobných daňových subjektů.

2.5 Shrnutí druhé kapitoly

Závěrem kapitoly je nutností shrnutí informací doposud získaných v oblasti daňové problematiky z příjmů fyzických osob v ČR. Základním stavebním kamenem kapitoly i celé práce je daň, která je zkráceně definována jako platba do státního rozpočtu, jež má mnoho funkcí, které všechny využívá a zachycuje daňová soustava ČR.

Daňová soustava je tvořena daněmi nepřímými a přímými, mezi něž spadá i DPFO. Výpočet této daně sice nepatří mezi nejjednodušší, ale významem se řadí mezi ty nejdůležitější. Pro vyměření správné částky daňové povinnosti je nutností korektní nadefinování daňového subjektu a předmětu daně, který je rozdělen na 5 dílčích základů, z nichž každý má vlastní pravidla úpravy příjmů a výdajů poplatníka.

Sazba daně je v ČR pro všechny stejná a to 15 % ze ZD. Snahou každého daňového poplatníka je minimalizace tohoto základu, což má za důsledek optimalizování daňové povinnosti. Toho lze dosáhnout využitím všech legálně dostupných ustanovení zákona, jako příklad je vhodné uvést nejen slevy na dani a odpočty od základu daně, ale

také správný výběr metody zdaňování. Pro poplatníka je rovněž důležité vyhnout se sankcionovaným daňovým únikům, např. v rámci dotací – jejich nespornou výhodou je absence zdaňování přijaté dotace, ovšem spoustu příjemců přehlíží současný zákaz uplatňování dotace, jakožto výdaje daňového. V takovém případě by poplatník měl hned dvojí daňovou výhodu, což není jejím primárním účelem, (Děrgel, 2018).

Daňové přiznání zahrnuje všechny náležitosti od předmětu daně až po její slevy, díky čemuž je tento formulář využíván správcem daně, pro určení výše daňové povinnosti příslušného poplatníka.

3 Právní úprava zdanění příjmů fyzických osob ve Velké Británii

Kapitola je definována 6 základními podkapitolami, kterými jsou přehled daní Velké Británie (VB), Správa daní ve VB, definice Income tax neboli osobní důchodové daně užívané ve VB, Skotsku a Walesu. Na závěr jsou zásadní informace zrekapitulovány ve shrnutí třetí kapitoly.

V přehledu je k nalezení výčet aktuálně využívaných daní ve VB. Správa daní vysvětluje především funkce a cíle úřadu Her Majesty's Revenue & Customs (HMRC). Podkapitola Income tax, je stejně jako DPFO (v minulé kapitole) rozpracována nejpodrobněji. Jsou zde k nalezení charakteristiky osob k dani povinných, definice zdanitelných i nezdanitelných příjmů, aktuální sazby, daňové úlevy společně s příspěvky a finální postup výpočtu této osobní důchodové daně. Následuje kompendium daňových kódů subjektů povinných k dani, proces platby daňové povinnosti, informace o daňovém přiznání a zdaňovacím období. Po srovnání odlišností Income tax ve Skotsku a Walesu je kapitola zakončena shrnutím.

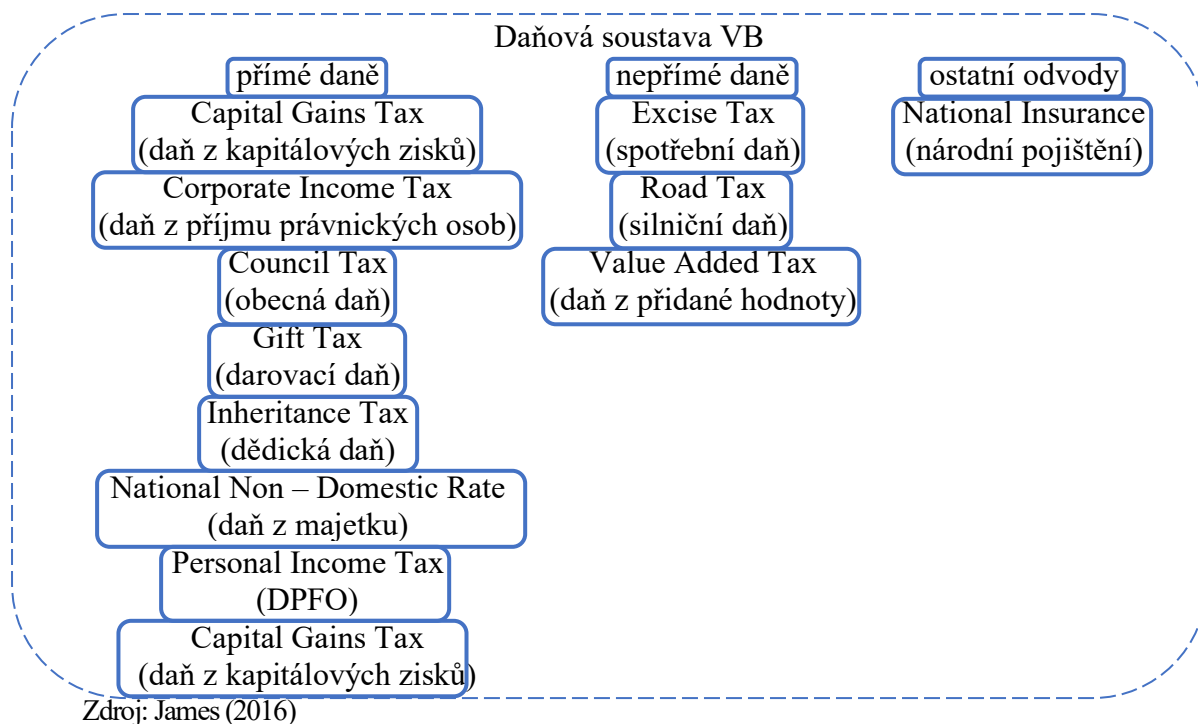
3.1 Přehled daní Velké Británie

Platba daní ve VB i když v jiné formě, než je známa a užívána dnes sahá až do Středověku. Místo finančních prostředků byla platba vybírána v podobě zboží, jako platidlo se zde často objevovala sůl, svíčky, mýdlo a pro luxusní odvětví bylo typické využití vína nebo hedvábí. Známá je například daň z oken v originálu „Window tax“, která podle počtu oken v domě určovala výši bohatství poplatníka

Daňový systém VB ve formě podobné té dnešní se začal rozvíjet v 19. století, zahrnuje velkou řadu daní, ať už více či méně důležitých svým významem založeným na velikosti počtu poplatníků, souvisejícím s objemem vybrané částky.

Daňová soustava ve VB je tvořena dvěma bloky, které se podobně, jako v ČR dělí na daně přímé a nepřímé, což je definováno na Obr. 3.1.

Obr. 3.1 Schéma daňové soustavy VB

Kromě rozdělení daní do bloků přímých a nepřímých je vhodné zmínit používání jak individuálního zdanění v originálu nazývaném „Individual taxation“, které je uplatňováno především ve spojitosti s Capital Gains Tax, Inheritance Tax, Personal Income Tax a Value Added Tax, tak problematiku úpravy peněžních prostředků na daňový základ u osob právnických neboli Corporate taxation.

Z kapacitních důvodů se bakalářská práce věnuje především charakteristice a rozboru DPFO v angličtině nazývané ekvivalentem Personal Income Tax.

Pro správné uplatňování daní, je současně nezbytností znalost jednotlivých částí britského impéria, kterými jsou Anglie, Skotsko, Wales a Severní Irsko. Každá z nich má vlastní míru autonomie, která úzce souvisí i s daňovou problematikou. Proto je možné narazit na výjimky, jako je například Skotská daň (definována níže), která se vymyká obecným pravidlům.

3.2 Správa daní ve Velké Británii

Ve Spojeném království se nachází pouze jeden úřad starající se o výběr a následné spravování daní a cel, jehož název je Daňová a celní správa Jejího veličenstva, v originále Her Majesty's Revenue and Customs, pro něhož se používá zkratka HMRC.

Tento úřad využívá vymoženosti 21. století, což pro běžného poplatníka znamená, že všechny potřebné informace, včetně aktuálních změn založených na nejnovějším

vývoji ve VB i ve světě, jsou k nalezení na internetových stránkách. Prostřednictvím online služby jde také vyplňovat například daňové přiznání nebo zjišťovat výši osobní daně, a to vše z pohodlí domova.

3.2.1 Her Majesty's Revenue and Customs

Tato instituce byla z historického hlediska vybudována po schválení parlamentem v dubnu 2005, kdy došlo ke spojení tehdy samostatného úřadu spravujícího cla společně se spotřební daní (Customs and Excise) a finančního úřadu majícího na starost především správu daní přímých (Inland Revenue).

Z důvodu velké odlišnosti správy a výběru daní oproti ČR je přirozené vyvstání otázek: Jak HMRC funguje? Pod koho spadá? Je možné, aby pouze jeden úřad zastával tolik důležitých funkcí? Na všechny z nich odpovídá následující text.

Samotné HMRC o sobě říká že jsou britskou daňovou, platební a celní autoritou, která se jednak snaží efektivně vybírat peníze sloužící pro tvorbu a zlepšování veřejných služeb ve VB, a zároveň pomáhá rodinám i jednotlivcům prostřednictvím cílené finanční podpory. Toho všeho dosahuje díky zaměstnávání bezmála 62 600 zaměstnanců na plný úvazek, kteří jsou rozdělení pod správu Valuation Office Agency a Revenue and Customs Digital Technology Services Limited. První agentura má za cíl sloužit vládě v oblasti poradenství a oceňování daní, zahrnující nejen poplatky, ale i slevy a druhá je podporou HMRC v digitální sféře. Dále je vhodné zmínit, že HMRC v současné době působí v 13 regionálních centrech a 5 specializovaných pracovištích, (HM Revenue & Customs, 2020).

HMRC má spoustu funkcí, mezi něž patří anuita studentských půjček, odvody státního (sociálního) pojištění, výplata příspěvků od státu nebo přídatků na dítě. Vykonává i dohled nad správou daní pomocí komisařů jmenovaných královnou, kteří rozhodují o chodu a efektivním využití zdrojů této instituce. Jakožto vyšší moci se úřad zodpovídá britskému parlamentu, kterému jsou výsledky práce předkládány prostřednictvím ministra financí (Treasury minister).

Ministr financí je hlavou Her Majesty's Treasury, což je vládní hospodářské a finanční ministerstvo, jehož hlavní funkcí je dosažení silného a udržitelného hospodářského růstu prostřednictvím řízení ekonomické politiky Spojeného království.

3.2.2 Cíle Her Majesty's Revenue and Customs

Tento úřad je založen na třech pilířích, které se zaměřují na dopady v oblasti:

- ekonomie,
- sociologie,
- ekologie.

Mezi cíle ekonomického dopadu je zahrnována maximalizace splatných příjmů do státního rozpočtu, vyvarování se daňovým únikům, transformace daní a povinných plateb do systému využívajícího jednoduchou manipulaci a pochopení pro všechny uživatele. Zde je jasným příkladem úspěchu této snahy vyplňování daňového přiznání prostřednictvím internetu, tedy on-line z pohodlí domova.

Na poli působnosti sociologie je možné se setkat s podporou dobrovolnictví, daňového vzdělávání mladých lidí, charitativním získáváním finančních prostředků.

V environmentálním prostředí jsou jako cíle vnímány snižování emisí, spotřeby vody, počet vnitrostátních letů, zlepšení nakládání s odpady a další činnosti ekologického rázu, které vedou ke snižování nákladů jak vlád, tak samostatných poplatníků.

Těchto cílů lze dosáhnout především pomocí neustálé reflexe, z tohoto důvodu je každoročně HMRC vydávána zpráva o výsledcích hospodaření a fungování jednotlivých částí tohoto kolosu, které v součtu tvoří celkový obraz užitečnosti úřadu.

Tyto informace jsou dostupné i veřejnosti prostřednictvím internetových stránek nebo při návštěvě Národního archivu.

3.3 Income tax ve Velké Británii

Jinými slovy také nazývaná jako osobní důchodová daň. Její existence je poplatníkům dobře známa především z důvodu častého osobního kontaktu projevujícího se například při vyplňování daňového přiznání nebo obdržení výplatního lístku.

Malcolm (2016) tvrdí, že v Anglii byla daň z příjmu, která je místními nazývána Income tax zavedena roku 1799 z důvodu financování válek vedených proti Francii, zastupovanou v tehdejší době Napoleonem Bonaparte. Tato daň vznikla se záměrem dočasného využití, což vedlo k jejímu zrušení po ukončení války. Už v roce 1840 byla ale opětovně zavedena tehdejším premiérem Robertem Peelem, který byl k tomuto činu donucen kvůli nedostatečnému přílivu financí do státní kasy a vysokému zadlužení této konstituční monarchie.

Postupem času byla daň z příjmu nadále upravována, podle dopadu nejrůznějších historických událostí a politických rozhodnutí, až do dnešní podoby.

3.3.1 Osoby k dani povinné

Podle Baggerman (2016) je od roku 2013 zaveden ve VB test zákonného pobytu (Statutory Residence Test), který určuje, zda je osoba považována za rezidenta či nikoli. Tyto testy jsou rozděleny do tří částí:

- The automatic UK test,
- The automatic overseas test,
- The sufficient ties test.

Každý, kdo splní alespoň jednu ze čtyř základních podmínek první testové části se stává daňovým rezidentem. Jako příklad lze uvést jedince, který se na území VB vyskytoval více jak 183 dnů za jedno zdaňovací období. Takovýto poplatník je považován za rezidenta a současně se mu otvírají brány plnění daňové povinnosti.

Za daňového nerezidenta je považován ten, jehož činnost za řešené zdaňovací období odpovídá podmínkám charakterizovaným v druhé části tohoto textu. Například pokud člověk byl minimálně v jednom z posledních tří daňových roků považován za rezidenta, ale v běžném daňovém roce zde strávil méně jak 16 dnů, splnil potřebné podmínky pro neplacení daně v tomto období.

Třetí odstavec se týká podmínek pro splnění daňového rezidentství prostřednictvím vazeb spojených s počtem dnů strávených na zdejším území.

Pro zjednodušení se daňovým rezidentem stává jedinec, který nesplní žádnou z podmínek druhé části (The automatic overseas test) za dané zdaňovací období a současně splní alespoň jednu podmínku části první nebo úspěšně vyhoví předpokladům posledního oddílu.

3.3.2 Definice zdanitelných a nezdanitelných příjmů

Income tax je daň z příjmů poplatníka. Jednoduchá definice, do které je zahrnuto více než jeden druh příjmů, ne všechny však podléhají dani. Z tohoto důvodu jsou příjmy v bakalářské práci rozděleny na zdanitelné a nezdanitelné. Z následujícího přehledu je možné vyčíst jejich jednotlivé zařazení.

Zdanitelné příjmy:

- příjem ze zaměstnání,
- příjmy ze samostatně výdělečné činnosti (včetně služeb poskytovaných prostřednictvím webových stránek nebo aplikací),
- většina penzí (státní, firemní, osobní, starobní),
- zaměstnanecké a některé státní dávky,
- některé příjmy z pronájmu,
- příjmy z důvěry-nabytí majetku (v podobě peněz, investic, pozemků nebo budov), dědictvím odkazem či nabytí obmyšleného majetku,
- a další.

Ve VB je součástí procesu výpočtu daně z příjmů kalkulace národního pojištění (NP), v originálu nesoucí název National Insurance, které jsou poplatníci britského impéria nuceni platit, z důvodu nároku na dávky a státní důchod. Jako takový poplatník je brán každý, kdo dosáhl věku 16 let a současně získává minimální stanovený příjem pro dané zdaňovací období. Všem takovým jedincům připadá individuální číslo NP, které udává, do které ze čtyř tříd poplatník spadá.

Pro příjmy ze zaměstnání je minimální výše týdenního příjmu stanovena na 166 £. Nejčastěji náleží do první třídy NP, jehož procentuální klasifikace je znázorněna v Tab. 3.1.

Tab. 3.1 Procentuální výše NP (příjem ze zaměstnání)

Třída NP	Výše týdenního příjmu	Výše měsíčního příjmu	Sazba
1	166 £ - 962 £	719 £ - 4 167 £	12 %
1	> 962 £	> 4 167 £	2 %

Zdroj: Hunt, Finney (2019)

Pro příjmy ze samostatně výdělečné činnosti je stanovena minimální výše ročního zisku na 6 365 £. Poplatníci, kteří přesáhnou tento limit, jsou řazeni do druhé třídy NP. Pokud zisky přesáhnou limit 8 632 £/rok, poplatníci rovněž spadají do čtvrté třídy NP. Vše je vyobrazeno v Tab. 3.2.

V rámci podnikatelské činnosti je pro správnou kalkulaci daně nezbytné rozlišování pojmů obrat a zisk. Obrat vyjadřuje celkový příjem osoby samostatně výdělečně činné za určité období, zisk (ze kterého je daň vypočítávána) se naproti tomu rovná rozdílu mezi celkovými příjmy a celkovými náklady poplatníka.

Tab. 3.2 Procentuální výše NP (příjem ze samostatně výdělečné činnosti)

Třída NP	Výše ročního zisku	Sazba
2	> 6 365 £	3 £/týden
4	8 362 £ - 50 000 £	9 %
4	> 50 000 £	2 %

Zdroj: Lowe (2020)

Nezdanitelné příjmy:

- obrat nižší než 1 000 £ ze samostatné výdělečné činnosti,
- první obrat 1 000 £ z pronájmu majetku (při používání Rent a Room Scheme, kdy jedinec, který nemusí být majitelem, poskytne část svého obydlí jinému nájemníkovi, se nedaní až do výše 7 500 £ nebo 3 750 £, pokud je společně pronajmout),
- některé státní dávky,
- dividendy (výnosy vyplácené akciovou společností majitelům akcií podle rozhodného dne jejich držení a výše příspěvku),
- prémiové dluhopisy,
- výhry v Národní Loterii,
- a další.

Výčet je samozřejmě nekompletní a obsahuje řadu výjimek, které poplatníkům mohou, jak ušetřit peníze, tak zvýšit požadovanou částku určenou k odvodu. Za jednu z těchto výjimek lze považovat státní dávky, které spadají do kategorie příjmů zdanitelných i nezdanitelných. Jejich výčet je velmi dlouhý, proto je zde pro představu použito jen pár nejpoužívanějších z nich.

Za zdanitelné státní dávky se považují:

- State Pension (státní důchod),
- Jobseeker's Allowance (příspěvek pro uchazeče o zaměstnání),
- Incapacity Benefit (příspěvek na pracovní neschopnost, od 29. týdne),
- Bereavement Allowance (příspěvek na vyživování),
- Widow's pension (vdovský důchod),
- a další.

Za nezdanitelné státní dávky jsou považovány:

- Housing Benefit (příspěvek na bydlení),

- Child Benefit (příspěvek na dítě, zdanění v závislosti na příjmech rodiče),
- Guardian's Allowance (příspěvek opatrovníka),
- Maternity Allowance (příspěvek na mateřství),
- Severe Disablement Allowance (příspěvek na těžkou pracovní neschopnost),
- War Widow's Pension (válečný vdovský důchod),
- a další.

3.3.3 Sazba daně

Pro každého poplatníka je nejdůležitější informací výše daně, kterou bude muset zaplatit v určitém daňovém období. Ta je založena na částce, která přesahuje nezdanitelný příjem (minimálně 12 500 £), dále na příjmech osvobozených od daně a na rozložení do daňových pásem. Veškeré tyto informace jsou zachyceny v Tab. 3.3.

Tab. 3.3 Daňová pásma VB

Daňové pásmo	Zdanitelný příjem	Sazba daně
nezdanitelný příjem	<12 500 £	0 %
základní sazba	12 501 £ - 50 000 £	20 %
vyšší sazba	50 001 £ - 150 000 £	40 %
dodatečná sazba	>150 000 £	45 %

Zdroj: Income Tax rates and Personal Allowance

Nezdanitelný příjem znamená, že poplatník, jehož zdanitelné příjmy nepřesahují částku 12 500 £ má nulovou daňovou povinnost. Tato skutečnost je ve VB zapříčiněna slevou na poplatníka, která může být uplatněna ve výši právě již zmiňovaných 12 500 £. Každá vyšší částka již podléhá procentuálnímu zdanění příjmu, a to podle daňového pásma do kterého spadá.

Osobní důchodová daň je konstruována na principu přírůstkovém, což umožňuje spravedlivě postihnout případné změny ve výši příjmů poplatníka za určité daňové období.

3.3.4 Daňové úlevy a příspěvky

Výše daně, kterou je poplatník nucen zaplatit může být snížena o různé druhy slev, pokud na ně subjekt získá nárok. Ve VB není na tyto benefity kladen takový důraz jako v ČR, proto se může stát, že daný poplatník si neupraví svůj ZD o tyto položky. Pokud jsou přeci jen uplatněny, může dojít k nulové daňové povinnosti i přestože limit nezdanitelného příjmu byl překročen.

Do výčtu slev a příspěvků jsou zahrnovány:

- Personal Allowances (sleva na poplatníka),
- Married Couple's Allowance (sleva u manželských párů),
- Marriage Allowance (sleva na manželku nebo manžela),
- Blind Person's Allowance (příspěvek pro nevidomé),
- Child Benefit (příspěvek na dítě).

Jako nezdanitelný příjem je označovaná částka, jejíž současná hodnota je stanovena na 12 500 £. Tento obnos není zdaněn, díky uplatnění odpočtu na poplatníka, která byla v historii častokrát upravována, jak je patrné z historického přehledu v Tab. 3.4.

Tab. 3.4 Sleva na poplatníka v historickém přehledu

Zdaňovací období	Odpočet na poplatníka	Limit pro uplatnění slevy
2019-2020	12 500 £	100 000 £
2018-2019	11 850 £	100 000 £
2017-2018	11 500 £	100 000 £
2016-2017	11 000 £	100 000 £
2015-2016	10 600 £	100 000 £

Zdroj: Income Tax rates and Personal Allowance

Při dosažení příjmů nad 100 000 £ je za každé 2 £ nad limit stržena 1 £ z odpočtu na poplatníka. Pokud tedy příjem poplatníka dosahuje například výše 100 002 £, odpočet za zdaňovací období 2019-2020 činí 12 500 £. U poplatníka s velmi vysokými příjmy, je proto možné setkat se s tímto odpočtem v nulové výši.

Odpočet na poplatníka je možno uplatnit pro jednoho poplatníka pouze jednou, a to i v případě, kdy je kombinován jak příjem ze zaměstnání, tak ze samostatně výdělečné činnosti. V takovém případě se odpočet vztahuje na hlavní činnost poplatníka (za hlavní činnost je obvykle považována ta, která přináší vyšší příjmy).

Odpočet u manželských párů je možno uplatnit v minimální výši 345 £ a maximální srážku lze stanovit na 891,50 £ ročně. Pro uplatnění této slevy je nutné dodržení následující podmínek:

- platný sňatek, ať už manželství či civilní partnerství, ve kterém poplatník figuruje jako manžel, manželka, partner nebo partnerka,
- společné soužití manželů (partnerů), což znamená, že poplatník žije se svým zákonným druhem,
- jeden z poplatníků se narodil před 6. dubnem 1935.

Porušení společného soužití v druhém bodu je možné pouze v případě, kdy jeden z manželů či partnerů:

- je skolen nemocí,
- podléhá stáří a pobývá například v ústavní sociální péči,
- pracuje daleko od domova,
- je členem ozbrojených sil a jeho pracovní umístění společné soužití nedovoluje,
- je ve vězení,
- je na školení nebo se prostřednictvím určeného programu dále vzdělává.

Odpočet je nárokován prostřednictvím kontaktování HMRC nebo při vyplňování daňového přiznání, které se podává jednou ročně.

Odpočet na manželku (manžela) snižuje daň druhého z manželů nebo partnerů až o 250 £ a je uplatňován poplatníky, kteří:

- jsou dle zákona manželem, manželkou, partnerem nebo partnerkou,
- neplatí daň z příjmu nebo jejich příjem je nižší než 12 500 £,
- jsou v manželství nebo partnerství s jedincem, jehož příjem je zdaněn základní sazbou, kterou se ve VB daní příjem v rozmezí 12 500 £ - 50 000 £,

Na odpočet nemá vliv, když druhý z manželů (partnerů) dostává důchod nebo žije v zahraničí (přičemž si stále může nárokovat slevu na poplatníka).

V praxi by nárok na odpočet měla uplatnit osoba s nižšími příjmy, a to prostřednictvím žádosti, která se podává online. Následně je subjektu do dvou měsíců přiřazen nový daňový kód (popsán níže), jenž bude končit písmenem „N“. Odpočet na druhého z manželů nebo partnerů (kdy základ pro výpočet daně je snížen o 10 % z hodnoty odpočtu na poplatníka, v roce 2019 se tedy jedná o 10 % z částky 12 500 £) je přenášen automaticky každý další rok, dokud není jedním z nich zrušena, což nastane například při rozvodu, smrti nebo zvýšení příjmu jedince, jenž slevu uplatnil. Zrušení probíhá online a je k němu zapotřebí prokázání totožnosti.

Odpočet u manželských párů a odpočet na manželku (manžela) nemůže být nárokována současně. Poplatník je oprávněn si za zdaňovací období 2019/2020 uplatnit vždy pouze jeden z těchto dvou zmíněných odpočtů, a to ve výši 1 250 £, pokud je výše příjmů zdaňována nejvýše základní sazbou ve výši 20 %.

Příspěvek pro nevidomé je možno obdržet po kontaktování HMRC (prostřednictvím telefonu v úředních hodinách) spolu s formulářem využívajícím Braillovo písmo. Tato státní podpora se oproti zdaňovacímu období 2018–2019 zvýšil o 60 £, původně tato částka činila 2 390 £, v současnosti se jedná o 2 450 £. Příspěvek je možné převést na druhého z manželů či partnerů v případě, kdy by nebyl původním vlastníkem využit. Při způsobilosti obou partnerů pro obdržení příspěvku, je každému přidělen samostatně.

Nárokovat příspěvek na dítě je možné, pokud se jedná o dítě do věku 16 let včetně (u vládou schválených vzdělávacích programů je hranice posunuta až do 20 let včetně). Příspěvek je vyplácen každé 4 týdny (oproti českému systému, který jej uplatňuje až při výpočtu DPFO) a to ve výši 20,70 £/týdně pro každého jedináčka či nejstarší dítě a 13,70 £ pro druhé a další dítě. Počet dětí, na něž se příspěvek vztahuje není omezen, avšak získat jej může pouze jeden z partnerů. V případě, kdy jeden z partnerů dosahuje na výdělek vyšší než 50 000 £/rok příspěvek se částečně navrácí prostřednictvím daní.

3.3.5 Postup výpočtu Income tax

Při shromáždění všech prvků (počínajících vymezením daňového subjektu až po přehledem daňových úlev), které lze zahrnovat do výpočtu daňové povinnosti z osobní důchodové daně, může být obtížné poskládání jednotlivých dílků do správného vzorce sloužícího k výpočtu daňové povinnosti. Z tohoto důvodu bylo vypracováno následující schéma na Obr. 3.2, které slouží ke kontrole správného postupu.

Obr. 3.2 Výpočet daňové povinnosti ve VB

$$\begin{array}{rcl}
 & \text{definice poplatníka jako daňového subjektu} & \\
 \Sigma & \text{roční příjmy} & \\
 - & \text{daňové úlevy a příspěvky} & \\
 = & \text{ZD} & \\
 \cdot & \text{sazba daně (20 \%, 40 \%, 45 \%)} & \\
 = & \text{daňová povinnost} &
 \end{array}$$

Zdroj: vlastní zpracování

Daňově uznatelný zůstatek může nabývat kladných, záporných nebo nulových hodnot. Při kladném daňově uznatelném zůstatku, se jedinec stává daňovým poplatníkem, v případě záporného nebo nulového výsledku je tomu naopak.

3.3.6 Daňové kódy

Hlavní funkcí daňového kódu je identifikace skupiny, do které zaměstnanec nebo příjemce důchodového zabezpečení spadá a následné určení výše daně, kterou je poplatník povinen platit, (HM Revenue & Customs, 2019).

Tento kód obvykle začíná číslem a končí písmenem (jejichž význam je k nalezení v Příloha 3), které odkazuje na skutečnost, jenž určitým způsobem ovlivňuje finanční situaci poplatníků. V současné době je pro většinu lidí mající jednu práci nebo důchod používaný kód 1185L.

Daňový kód má širokou škálu využití, jejímž hlavním představitelem je kontrola daně z příjmu online. To zahrnuje informace o daňovém kódu jedince, jeho zpracování a případných změnách nebo pravděpodobná výše částky pro platbu daně.

3.3.7 Proces platby daně z příjmu a daňové přiznání

Pro placení daně z příjmů se užívá služba PAYE (pay as you earn) v překladu „zaplat' tolik, kolik si vyděláš“. Jedná se o systém, do kterého zaměstnavatel nebo poskytovatel důchodového zabezpečení vloží daňový kód zaměstnance. Tento kód informuje o výši částky, která má být strhnuta ze mzdy na zaplacení daně z příjmu a příspěvků na NP. Český překlad nevystihuje zcela přesně podstatu této služby, jelikož jsou do ní zahrnuty i zdanitelné státní dávky.

Daňové přiznání musí vyplňovat každý (po skončení daňového období 5. dubna), jehož finanční záležitosti jsou složitějšího charakteru, to znamená, že splňují některou z následujících skutečností:

- 1 000 £ ze samostatně výdělečné činnosti,
- partner v obchodním partnerství,
- 2 500 £ z jiných nezdaněných příjmů (např. pronájem nemovitosti, tipy a provize příjmy z investic, dividendy, zahraniční příjmy...),
- nárok na některé daňové úlevy.

Pro řádné vyplnění ať už online cestou, prostřednictvím softwaru nebo papírových formulářů je nezbytné uchovávat záznamy, jako jsou bankovní výpisy nebo potvrzení. Následující data uzávěrek v Tab. 3.5 informují o posledních možných termínech, kdy je poplatníkovi umožněno vykonat danou činnost pro aktuální daňové období, které započalo dne 6.4.2019 a skončí 5.4.2020.

Tab. 3.5 Kritéria splnění termínů uzávěrek

Kritéria	Uzávěrka
registrace pro osoby samostatně výdělečně činné a jiné	5.10.2018
papírová forma daňového přiznání	půlnoc 31.10.2018
online forma daňového přiznání	půlnoc 31.1.2019
splatnost dlužné daně	půlnoc 31.1.2019
změna již odeslaného daňového přiznání (např. z důvodu chyby)	31.1.2020

Zdroj: Hunt, Finney (2019)

K dispozici je i dodatečný termín splatnosti do 31.7., který je ovšem podmíněn zaplacenou zálohou. Za opoždění do 3 měsíců se platí pokuta ve výši 100 £, pokud je zpožděná lhůta delší, pokuta se navyšuje současně s úroky z prodlení. Proti pokutě se lze odvolat, při dodání rozumného vysvětlení důvodu opoždění.

Daňové přiznání se vyplňuje každoročně a daňové období se datuje od 6. dubna jednoho roku, do 5. dubna roku druhého, jak již bylo zmíněno.

3.4 Income tax ve Skotsku

Poplatníkem povinným ke skotské dani jsou jedinci žijící ve Skotsku nebo zde pravidelně pobývající a lidé spojení s migrací na skotském území mající zde bydliště více než polovinu zdaňovacího období (to je stanoveno pro stejné časové ohraničení jako ve VB). Povinnost ke skotské dani lze zjistit z daňového kódu, který u všech zdejších poplatníků začíná písmenem S.

Zvláštním případem jsou lidé pobývající ve více obydlích, které se nachází, jak na území VB, tak Skotska. V takových případech je nutností vybrat jeden hlavní domov poplatníka, přičemž převážně se jedná o ten, kde daňový subjekt tráví většinu času a pro určení není důležité, zda jsou prostory poplatníkem vlastněny či nikoli. Za takového jedince může být považován například řidič kamionu, pobřežní pracovník nebo pracovník ozbrojených sil či studenti.

Hlavní odlišností oproti britskému systému zdaňování osobní důchodové daně je počet a výše sazeb (o nichž informuje Tab. 3.6) uplatněných z příjmu poplatníka, jehož výše pro jednotlivá zdanění se opět odlišují oproti základům používaných ve VB.

Tab. 3.6 Skotská daňová pásma

Daňové pásmo	Zdanitelný příjem	Sazba daně
nezdanitelný příjem	do 11 850 £	0 %
počáteční sazba	11 851 £ - 13 850 £	19 %
základní sazba	13 851 £ - 24 000 £	20 %

střední sazba	24 000 £ - 43 430 £	21 %
vyšší sazba	43 431 £ - 150 000 £	41 %
horní sazba	nad 150 000 £	46 %

Zdroj: Income Tax in Scotland

Podmínky, které zde platí při výběru a placení daně z příjmu se v určitých aspektech odlišují od britských pravidel. Tyto změny jsou dány výběřím daně, kterým je zde skotská vláda. Daň se vztahuje na mzdu, důchod a většinu ostatních zdanitelných příjmů. Při platbě daně z úroků a dividend platí stejná pravidla, jako pro zbytek VB, která byla charakterizována výše.

Stejně jako u výpočtu daňové povinnosti pro osobní důchodovou daň ve VB (Obr. 3.1), je i zde vypracován schématický vzorec sloužící ke kontrole správnosti postupu zdaňování (Obr. 3.3), pro jedince žijící na skotském území.

Obr. 3.3 Výpočet daňové povinnosti na území Skotska

$$\begin{array}{rcl}
 & \text{definice poplatníka jako daňového subjektu} & \\
 \Sigma & \text{roční příjmy} & \\
 - & \text{daňové úlevy a příspěvky} & \\
 = & \text{ZD} & \\
 \cdot & \text{sazba daně (19 \%, 20 \%, 21 \%, 41 \%, 46 \%)} & \\
 = & \text{daňová povinnost} &
 \end{array}$$

Zdroj: vlastní zpracování

Schéma je velmi podobné výpočtu daňové povinnosti ve VB, zásadním rozdílem jsou skotské sazby, které se uplatňují při zdaňování příjmů podléhajících skotské legislativě.

3.5 Income tax ve Walesu

Poplatníci povinni k velšské dani jsou ti, kteří zde žijí trvale nebo déle, než kdekoli jinde na území VB za dané zdaňovací období (stejně jako ve zbytku VB), a dále se týká všech, jejichž činnost je spojena s velšskou migrací. Povinnost k této dani se promítne i do daňového kódu, na jehož začátek se přidá písmeno C.

Stejně, jako ve skotské legislativě, tak i zde jsou za zvláštní případ považováni jedinci pobývajících ve více obydlích, které se nachází, jak na území VB, tak Walesu, v takových případech platí již zmíněný výběr hlavního domova a další náležitosti s tím spojené.

Sazby a ostatní podmínky velšských daní jsou platné od 6.4.2019, kdy došlo ke schválení velšskou vládou změn týkajících se především výše daně placené za mzdu,

důchodu a většiny ostatních zdanitelných příjmů. Pro platbu daně z úroků a dividend zůstaly nastavena stejná pravidla, jako doposud, tzn. jako pro zbytek VB.

Co se týče výše nezdánitelného příjmu a zdaňovacích sazeb, platí stejné částky, jako ve VB. Nezdánitelný příjem se odvíjí od částky 12 500 £ a sazby jsou nastaveny na 0 %, 20 %, 40 % a 45 %, jak je patrné z Tab. 3. 3 Daňová pásma VB.

3.6 Shrnutí třetí kapitoly

Závěrem kapitoly je nutností shrnutí informací doposud získaných v oblasti daňové problematiky VB. Kapitola má systematické rozložení, což znamená, že jednotlivé pojmy a prvky jsou seřazeny v logickém pořadí.

VB oficiálním pojmenováním Spojené království Velké Británie a Severního Irska je monarchií s velkou škálou daní vyznačujících se svou rozmanitostí, což se zrcadlí i v krátkém historickém přehledu. Hned na úvod je čtenář seznámen s výčtem aktuálně používaných daní a vymezením geografického území této konstituční monarchie (čítající Anglii, Skotsko, Wales a Severní Irsko), v jejímž čele stojí královna Alžběta II. Výběr a následnou správu daní a cel ve VB zajišťuje pouze jeden úřad (založen v dubnu 2005), pro jehož označení je užívána zkratka HMRC.

Práce je zaměřena na osobní důchodovou daň, v originále nazývanou Income tax, která vzhledem k ČR koresponduje s DPFO. Tato anglická daň je konstruována na přírůstkovém principu, což znamená, že sazby jsou odstupňovány podle výše daňově uznatelných příjmů a výdajů poplatníka. Čím je vyšší částka příjmu, tím je i vyšší daň. Daňová povinnost může být snížena prostřednictvím daňových úlev a příspěvků, pokud na ně má poplatník nárok. Veškeré náležitosti jsou posléze zapsány do daňového přiznání, kde jsou pro lepší orientaci uplatňovány daňové kódy.

Závěr je zaměřen na identifikaci rozdílů daňového prostředí nacházejícího se ve Skotsku a Walesu. Čtenáři je zde poskytnuta možnost srovnat podmínky a vlastnosti Income tax pod vedením různých vlád (skotské, velšské, britské).

4 Komparace daňového zatížení fyzických osob

V kapitole jsou po úvodní specifikaci mzdových údajů (v ČR a VB) k nalezení dva příklady. První znázorňuje praktickou aplikaci výpočtu DPFO v ČR a druhý je zaměřen na zdanění příjmu poplatníka ve VB. Díky srovnatelným podmínkám v zadání obou příkladů je před konečným shrnutím kapitoly zasazena komparace výpočtu daňové povinnosti v obou zemích.

4.1 Mzdové údaje

V příkladu je pracováno s průměrnými mzdami obou zemí. Ve spojeném království bylo dle Office for National Statistics (2020) za rok 2018 dosaženo průměrné týdenní mzdy na úrovni 569 £. ČR se také těšila nárůstu průměrné hrubé mzdy, ta se dle ČSÚ (2020) v roce 2018 měsíčně vyšplhala na 34 125 Kč.

Dalším potřebným údajem (se kterým je pracováno níže) je minimální mzda, u které pro lepší dokreslení celkového obrazu, byl přiložen přehled hodinových sazeb nejen z roku 2020 v Tab. 4.1, ale současně i z roku minulého v Tab. 4.2.

Tab. 4.1 Přehled hodinových sazeb minimální mzdy za rok 2020

Roky poplatníka	Kč/hod (ČR)	£/hod (VB)
≥ 25	87,30	8,72
21–24	87,30	8,20
18–20	87,30	6,45
16–17	87,30	4,55
učni v prvním ročníku	87,30	4,15

Zdroj: vlastní zpracování

Hodinová sazba minimální mzdy je ve VB vždy měněna k 1.4. tedy o 4 měsíce později než u nás, kde ke změně dochází již na Nový rok (přesně se jedná o datum 1.1.).

Tab. 4.2 Přehled hodinových sazeb minimální mzdy za rok 2019

Roky poplatníka	Kč/hod (ČR)	£/hod (VB)
≥ 25	79,80	8,21
21–24	79,80	7,70
18–20	79,80	6,15
16–17	79,80	4,35
učni v prvním ročníku	79,80	3,90

Zdroj: vlastní zpracování

4.2 Příklad 1

V prvním příkladu čtenář nalezne podrobně definovaný výpočet DPFO v ČR. Pro lepší orientaci je na úvod umístěn výčet jednotlivých kroků:

- zadání příkladu 1,
- úpravy příkladu 1
- finální výpočet příkladu 1.

4.2.1 Zadání příkladu 1

Pan Adam Flinta (40 let) má trvalé bydliště v Ostravě, kde současně vykonává práci, na základě pracovní smlouvy, tedy na hlavní pracovní poměr, přičemž podepsal daňové prohlášení. V práci dosahuje na měsíční hrubou průměrnou mzdu, která byla v ČR stanovena na 34 125 Kč.

Pan Adam současně podniká jako soukromý zemědělec, zde dle Novotný (2018) dosáhl průměrných příjmů ze samostatně výdělečné činnosti, a to ve výši 54 558 Kč, skutečné výdaje byly vyčísleny na 38 190,6 Kč, přičemž se poplatník nebrání uplatňování výdajů procentem z příjmů, pokud nabídnou nižší ZD. Pan Adam je vlastníkem 2 bytů, z nichž v roce 2019 začal jeden pronajímat. Souhrnná částka příjmů z nájmu za zdaňovací období činila 18 200 Kč a míra skutečných výdajů byla vyčíslena na 37 400 Kč. Do základu daně jsou začleněny i výhry z hazardních her ve výši 20 000 Kč, vstupní náklady činily 500 Kč.

Dále poplatník v tomto roce na doplňkové penzijní spoření, jenž bylo založeno dne 5.5. 2017, celkově zaplatil 30 000 Kč, přičemž zaměstnavatel panu Adamovi na tento program přispívá měsíčně částkou 800 Kč a na životním pojištění, jehož založení se datuje k 5.8. 2016 zaplatil poplatník v součtu částku 11 000 Kč.

Manželka Barbora, která 1.7.2019 začala pracovat na poloviční úvazek za minimální mzdu. Měsíční výše hrubé mzdy byla v roce 2019 stanovena na 14 600 Kč, což při polovičním úvazku činí 7 300 Kč (roční hrubá mzda je ve výši 43 800 Kč). Současně je uplatňováno daňové zvýhodnění na syna Cyrila (narozen roku 1997, který prezenčně studuje vysokou školu) a dceru Dorotu (narozena 2005, vykonává prezenční studium na střední pedagogické škole v Ostravě).

Jak velká je daňová povinnost pana Adama za rok 2019?

Souhrn důležitých informací nutných pro výpočet DPFO:

- trvalé bydliště na území ČR,
- hrubá mzda zaměstnance – 34 125 Kč/měsíc,
- příjmy ze zemědělské činnosti tvořily 54 558 Kč a skutečné výdaje byly stanoveny na 38 190,6 Kč, (je možno uplatnit PV),
- příjmy z nájmu byly vyčísleny na 18 200 Kč, při skutečných výdajích ve výši 38 400 Kč,
- výhry z hazardních her byly 20 000 Kč a výdaje byla 500 Kč,
- příspěvky na doplňkové penzijní spoření tvořili celkově 30 000 Kč,
- zaplacené životní pojištění činí 11 000 Kč,
- podepsané daňové prohlášení,
- příjmy manželky ve výši 36 600 Kč,
- daňové zvýhodnění na 2 děti.

4.2.2 Úpravy příkladu 1

Pro lepší orientaci čtenáře jsou úpravy výpočtů příkladu 1 vyobrazeny v tabulkách. První z nich je Tab. 4.3, kde čtenář nalezne úpravy dílčích ZD. Následuje Tab. 4.4, jejímž cílem je přiblížit systém úprav odpočtů a Tab. 4.5, která se zabývá úpravou slev. Jednotlivé kroky výpočtů v tabulkách jsou nezbytné pro celkové správné pochopení výpočtu DPFO.

Tab. 4.3 Úpravy dílčích ZD příkladu 1

Druh příjmu	Kroky výpočtu	Kalkulace	Celkový dílčí ZD
závislá činnost	hrubá mzda · roční hrubá mzda (12 měsíců) + sociální a zdravotní pojištění (33,8 %)	34 125 409 500 138 411	547 911
samostatně výdělečná činnost	Skutečné výdaje: příjmy - výdaje	54 558 38 190,6	16 367,4
samostatně výdělečná činnost	PV: příjmy - PV ve výši 80 %	54 558 43 646,4	10 911,6
kapitálový majetek	příjmy - výdaje	0 0	0
nájem	příjmy - výdaje	18 200 37 400	- 19 200
ostatní příjmy	příjmy - výdaje	20 000 500	19 500

Zdroj: vlastní výpočty dílčích ZD vycházející ze zadání příkladu 1

Největším dílčím ZD pana Adama je příjem ze závislé činnosti, tedy ze zaměstnání, a to ve výši 547 911 Kč. Po srovnání skutečných výdajů a PV, vyšlo pro poplatníka jednoznačně lépe využití druhé varianty (tedy 10 911,6 Kč), tato částka bude následně použita ve finálním výpočtu příkladu 1, pan Adam je schopen si díky tomuto výběru snížit svůj dílčí ZD ze samostatně výdělečné činnosti o dalších 5 455,8 Kč oproti skutečným výdajům. Poplatník současně nemá žádné příjmy zahrnující se do kapitálového majetku, proto je hodnota nulová. U příjmů z nájmu vyšel záporný výsledek, což evokuje, že celkový ZD bude snížen o vypočtenou částku, tedy o 19 200 Kč. V poslední oblasti, jejímž cílem je vyhodnocení ostatních příjmů vyšel dílčí ZD ve výši 19 500 Kč.

Tab. 4.4 Úpravy odpočtů příkladu 1

Odpčet	Kroky výpočtu	Kalkulace	Celkem
doplňkové penzijní spoření	zapláceno	30 000	8 400
	- zákonný odpčet	12 000	
	- příspěvek od zaměstnavatele	9 600	
životní pojištění	zapláceno	11 000	11 000
	- zákonný odpčet	0	
	- příspěvek od zaměstnavatele	0	

Zdroj: vlastní výpočty odpočtů od ZD vycházející ze zadání příkladu 1

Po zákonném odečtu 12 000 Kč a 9 600 Kč, které za zdaňovací období plynuly od zaměstnavatele lze uplatnit daňový odpčet 8 400 Kč za doplňkové penzijní spoření. Současně je možné jako odpčet od ZD použít životní pojištění poplatníka, a to v celé výši 11 000 Kč, bez dalších početních úprav.

Tab. 4.5 Úpravy slev příkladu 1

Sleva	Kroky výpočtu	Kalkulace	Celkem
sleva na poplatníka	stanoveno zákonem	24 840	24 840
sleva na druhého z manželů	stanoveno zákonem	24 840	24 840
daňové zvýhodnění	první dítě (Cyril)	15 204	34 608
	+ druhé dítě (Dorota)	19 404	

Zdroj: vlastní výpočty slev od ZD vycházející ze zadání příkladu 1

Díky podepsání daňového prohlášení je pan Adam oprávněn si uplatnit slevu na poplatníka, a to ve výši 24 840 Kč za rok (měsíčně 2 070 Kč). Sleva na druhého z manželů lze uplatnit v případě, kdy příjem druhého z manželů nepřesáhne za zdaňovací období 68 000 Kč. Paní Eva, která je manželkou poplatníka splňuje tuto podmínku (za uplynulý rok měla příjem ve výši 36 600 Kč), proto je možné odečíst od ZD 24 840 Kč. Celková

hodnota daňového zvýhodnění je nastavena na 34 608 Kč, z důvodu zapojení obou dětí do výpočtu.

4.2.3 Finální výpočet příkladu 1

Dle zadání se pan Adam díky svému trvalému bydlišti považuje za daňového rezidenta ČR, což znamená, že jeho příjmy podléhají české DPFO. Finální kalkulace příkladu 1 je k nalezení v Tab. 4.6.

Tab. 4.6 Finální kalkulace příkladu 1

Kroky výpočtu	Paragraf	Kalkulace
příjmy ze závislé činnosti	§ 6	547 911
+ příjmy ze samostatné činnosti	§ 7	10 911,6
+ příjmy z kapitálového majetku	§ 8	0
+ příjmy z nájmu	§ 9	- 19 200
+ ostatní příjmy	§ 10	19 500
= součet dílčích základů daně		559 122,6
- doplňkové penzijní spoření		8 400
- životní pojištění		11 000
= ZD ÷ ↓ na 100 Kč		539 722,6 ÷ 539 700
• sazba daně		15 %
= daň před slevou		80 955
- sleva na poplatníka		24 840
- sleva na druhého z manželů		24 840
- daňové zvýhodnění		34 608
= daňová povinnost		0

Zdroj: vlastní výpočet finální kalkulace příkladu 1

Výpočet DPFO v ČR určil, že daňová povinnost pana Adama Flinty, po užití odpočtů od ZD, slev na dani a daňovém zvýhodnění, je za rok 2020 vyčíslena na 0 Kč.

4.3 Příklad 2

V druhém příkladu čtenář nalezne podrobně definovaný výpočet DPFO v ČR. Pro lepší orientaci je na úvod umístěn výčet jednotlivých kroků:

- zadání příkladu 2,
- úpravy příkladu 2
- finální výpočet příkladu 2.

4.3.1 Zadání příkladu 2

Pan Zdeněk Flinta (40 let) má trvalé bydliště v Birminghamu, kde současně vykonává práci, na základě pracovní smlouvy, tedy na hlavní pracovní poměr. V práci dosahuje na týdenní hrubou průměrnou mzdu ve výši 569 £.

Pan Zdeněk současně podniká jako soukromý zemědělec, zde dle Office for National Statistics (2019) dosáhl průměrného příjmu ve výši 16 700 £, skutečné výdaje byly vyčísleny na 11 690 £. Pan Zdeněk je vlastníkem 2 bytů, z nichž v roce 2019 začal jeden pronajímat. Souhrnná částka příjmů z nájmu za zdaňovací období činila 600 £. Do ZD je začleněna i výhra z Národní loterie ve výši 650 £.

Dále poplatník v tomto roce na penzijní program, jenž byl založen dne 5.5. 2017, celkově zaplatil 1 000 £, přičemž zaměstnavatel panu Zdeňkovi na tento program přispívá měsíčně částkou 26,67 £ a na životním pojištění, jehož založení se datuje k 5.8.2016 zaplatil poplatník v součtu částku 360 £.

Manželka Yvona, která 1.7.2019 začala pracovat na poloviční úvazek za minimální mzdu. Měsíční výše hrubé mzdy byla v roce 2019 stanovena na 1398,4 £, což při polovičním úvazku činí 699,2 £ (roční hrubá mzda je ve výši 8 390,4 £). Současně je pan Zdeněk otcem dvou dětí, syna Xaviera (narozen roku 1997, který prezenčně studuje vysokou školu) a dcery Wandy (narozena 2005, vykonává prezenční studium na střední škole v Birminghamu).

Jak velká je daňová povinnost pana Zdeňka za rok 2019?

Souhrn důležitých informací nutných pro výpočet Income tax:

- trvalé bydliště na území VB,
- hrubá mzda zaměstnance – 569 £/týden,
- příjmy ze zemědělské činnosti tvořily 16 700 £ a skutečné výdaje byly stanoveny na 11 690 £,
- příjmy z nájmu byly vyčísleny na 600 £,
- výhry z Národní loterie ve výši 650 £,
- příspěvky penzijní program tvořili celkově 1 000 £,
- zaplacené životní pojištění činí 360 £,
- příjmy manželky ve výši 8 390,4 £,
- otec dvou dětí.

4.3.2 Úpravy příkladu 2

Pro lepší orientaci čtenáře jsou úpravy výpočtů příkladu 2 vyobrazeny v Tab. 4.7 a Tab. 4.8. První z nich má za cíl seznámit čtenáře s úpravou příjmů pana Zdeňka. Druhá

tabulka se zaměřuje na úpravu daňových úlev a příspěvků. Jednotlivé kroky výpočtů v tabulkách jsou nezbytné pro celkové správné pochopení výpočtu britské daně z příjmů.

Tab. 4.7 Úpravy příjmů příkladu 2

Druh příjmu	Kroky výpočtu	Kalkulace	Celkem
ze zaměstnání	hrubá mzda · roční hrubá mzda (52 týdnů) - NP (12 %)	569 28 450 3 414	25 036
ze samostatně výdělečné činnosti	roční příjmy - roční výdaje - NP	16 700 11 690 156	4 854
z pronájmu	příjmy	600	0
výhry v Národní loterii	příjmy	650	0

Zdroj: vlastní výpočty dílčích ZD vycházející ze zadání příkladu 2

Zdanitelný příjem ze závislé činnosti po odečtení NP, činí u pana Zdeňka 25 036 £. Po odečtení výdajů a NP (jež činí 3 £/týden, přičemž kalkulace počítá s 52 týdny/rok) je zdanitelný příjem ze samostatně výdělečné činnosti vypočten na 4 854 £. Pronájem bytu byl započat v roce 2019, přičemž obrát klienta nepřesáhl 1 000 £, proto se jedná o nezdanitelný příjem, který nebude zahrnut do základu daně. Mezi nezdanitelné příjmy rovněž patří příjmy dosažené v Národní loterii, proto i zde je hodnota zdanitelného příjmu nulová.

Tab. 4.8 Úpravy daňových úlev a příspěvků příkladu 2

Daňové úlevy a příspěvky	Kroky výpočtu	Kalkulace	Celkem
sleva na poplatníka	stanoveno zákonem	12 500	12 500
penzijní program a životní pojištění	stanoveno zákonem	0	0
odpočet na manželku	stanoveno zákonem	250	250
příspěvek na dítě	první dítě (Xavier) + druhé dítě (Wanda)	0 714,83	714,83

Zdroj: vlastní výpočty daňových úlev a příspěvků od ZD vycházející ze zadání příkladu 2

Sleva na poplatníka je pro zdaňovací období 2019-2020 schválena na 12 500 £, tuto částku je poplatník oprávněn využít v celém rozsahu, pokud jeho roční příjem nepřekročí 100 000 £, jak je patrné z Tab. 3.4. Jelikož roční příjem pana Zdeňka tuto podmínku splňuje (30 528 £), sleva bude uplatněna bez dalších úprav. V rámci britského zdaňovacího systému nejsou uplatňovány žádné úlevy ani příspěvky na penzijní program a životní pojištění. Odpočet na manželku ve výši až 250 £ lze v případě pana Zdeňka uplatnit, protože jeho příjem podléhá zdanění základní sazbou (je tedy v rozmezí 12 500 £ - 50 000 £) a současně roční příjem manželky Yvony je nižší než 12 500 £.

Syn Xavier již dosáhl věku 23 let, z tohoto důvodu zde není možno uplatňování příspěvku na první dítě ve výši 20,70 £/týdně (platné pouze do 20 let věku studenta včetně). Dcera Wanda v roce 2020 dosáhla 15 let a současně roční příjem ani jednoho z rodičů nedosahuje hodnoty 50 000 £, díky čemuž je možné čerpání příspěvku na dítě. Příspěvek je vyplácen každé 4 týdny (ve výši 13,70 £/týden) a nezahrnuje se do výpočtu daňové povinnosti.

4.3.3 Finální výpočet příkladu 2

Dle zadání se pan Zdeněk díky svému trvalému bydlišti považuje za daňového rezidenta VB, což znamená, že jeho příjmy podléhají britské dani z příjmu. Finální kalkulace příkladu 2 je k nalezení v Tab. 4.9.

Tab. 4.9 Finální kalkulace příkladu 2

Kroky výpočtu	Kalkulace
příjmy ze zaměstnání	25 036
+ příjmy ze samostatně výdělečné činnosti	4 854
+ příjmy z pronájmu	0
+ výhry v Národní loterii	0
= součet příjmů	29 890
- sleva na poplatníka	12 500
- penzijní program a životní pojištění	0
- odpočet na manželku	250
= ZD	17 140
• sazba daně	20 %
= daňová povinnost	3 428

Zdroj: vlastní výpočet finální kalkulace příkladu 2

Výpočet daňové povinnosti ve VB určil, že daňová povinnost pana Zdeňka Flinty, po užití odpočtů a slev činí 3 428 £.

4.4 Komparace výpočtu daňové povinnosti

První odlišnost při výpočtu daňové povinnosti poplatníka je možno vidět již při zjišťování ZD, od něhož je celý výpočet dále odvíjen. V ČR je při výpočtu nutno znát výši všech 5 dílčích základů daně (definovaných v podkapitole 2.3.4 Dílčí základy daně z příjmu fyzických osob), přičemž každý je upravován zvlášť podle stanovených pravidel.

Daňový systém VB naproti tomu českému žádné dílčí základy daně nemá, příjmy poplatníka jsou rozdělovány pouze na zdanitelné a nezdanitelné (jak je vymezeno v podkapitole 3.3.2 Definice zdanitelných a nezdanitelných příjmů)

Další rozdíl lze nalézt v uplatňování odpočtů (definovaných v podkapitole 2.3.5 Odpočty od základu daně), které jsou součástí českého zdaňovacího systému, nikoli však toho britského.

Nejvíce podobné jsou slevy, (definovaných v podkapitole 2.3.7 Slevy na dani a v podkapitole 3.3.4 Daňové úlevy a příspěvky), které lze pro snížení daňové povinnosti využít s obou srovnávaných zemích, ovšem i zde nalezneme drobné odlišnosti, ať už ve výčtu slev (např. ve VB je příspěvek na dítě vyplácen, kdežto v ČR se uplatňuje jako sleva ve výpočtu DPFO) nebo maximálními částkami, které je poplatník oprávněn si uplatnit.

V Tab. 4.10 je čtenář seznámen s komparací procentuálního zatížení, kterým daňová povinnost ovlivňuje příjem poplatníka v obou zemích. Vše je následně graficky zpracováno na Obr. 4.1.

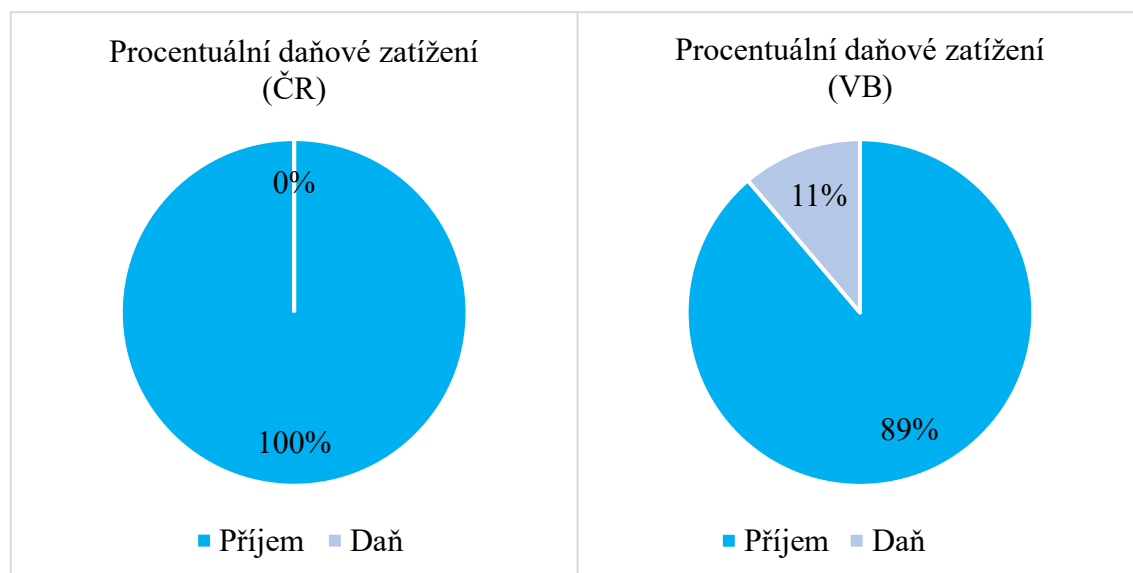
Tab. 4.10 Komparace procentuálního zatížení

	Součet příjmů	Daňová povinnost	Procentuální zatížení (%)
ČR (Kč)	523 922,4	0	0
VB (£)	30 604, 8	3 428	11,47

Zdroj: vlastní komparace výpočtů vycházejících z Příkladu 1 a Příkladu 2

Pro náležité srovnání procentuálního zatížení je do součtu příjmů VB zahrnut i příspěvek na dítě, se kterým je pracováno v rodinném rozpočtu poplatníků sídlících ve VB.

Obr. 4.1 Grafická komparace procentuálního zatížení

Zdroj: vlastní grafické zpracování Tab. 4.10

4.5 Shrnutí čtvrté kapitoly

V úvodu kapitoly Komparace daňového zatížení je čtenář seznámen s podkapitolou Mzdové údaje, která zahrnuje informace nezbytné pro další výpočty prolínající se celou čtvrtou kapitolou, jakými jsou například přehled hodinových sazeb minimální mzdy za rok 2019 a 2020 v obou výše definovaných zemích.

Dominancí celé kapitoly jsou Příklad 1 a Příklad 2, které prostřednictvím autentických dat ukazují krok po kroku výpočty daňových povinností nejprve v ČR a následně také ve VB. Data jsou nedřívě upraveny v jednotlivých tabulkách z důvodu přehlednosti a až následně dochází k finálnímu výpočtu daňové povinnosti poplatníků.

Závěrem kapitoly jsou použité postupy a dosažené výsledky porovnány v kapitole Komparace výpočtu daňové povinnosti, kde je důraz kladen především na zjištěné rozdíly při postupu výpočtu poplatníkovy daně z příjmu.

5 Závěr

Cílem bakalářské práce byla komparace daně z příjmu fyzických osob v České republice a Velké Británii, prostřednictvím využití metod deskripce, analýzy, komparace a syntézy. Závěry práce zjištěné za použití výše uvedených metod jsou dále stručně zrekapitulovány.

I přes řadu podobností v jednotlivých zdaňovacích systémech obou zemí je k nalezení současně mnoho odlišností.

Obě země jsou vlastníkem orgánu, který předsedá správě daní. Pro zemi přezdívanou jako srdce Evropy je to všeobecně známý orgán Finanční a Celní správa ČR, VB naproti tomu disponuje HMRC (v překladu Daňová a celní správa Jejího veličenstva), která je vymožeností 21. století, tento úřad funguje převážně prostřednictvím online služby, ve které poplatník nalezne všechny potřebné informace, včetně aktuálních změn.

Daňová soustava jak ČR, tak VB je dělena na daně přímé (zde spadá DPFO neboli Income tax), nepřímé a ostatní odvody, jiným názvem poplatky, jakými například jsou národní pojištění, v česku nazývané sociální zabezpečení a další.

Konstrukční prvky DPFO a Income tax jsou zahájeny definicí daňového subjektu neboli zjednodušeně osoby k dani povinné. Jak už samotný název napovídá, za takovou osobu je považován každý, kdo platí daň. Aby bylo stanovování daňových subjektů jednodušší, jak ČR, tak VB stanovila pravidla, dle kterých jsou fyzické osoby posuzovány. Ve VB jsou tyto pravidla zašitěny názvem Test zákonného pobytu. V ČR je dále definován rozdíl mezi poplatníkem, všechny fyzické osoby, a plátcem, pouze osoby odvádějící srážkovou daň.

Předmět daně odpovídá na otázku: „Na co všechno se daň vztahuje?“ neboli „Jaké příjmy přesně podléhají DPFO, jinak nazývané Income tax?“. S těmito otázkami v ČR úzce souvisí vymezení dílčích základů DPFO, naproti tomu VB žádné dílčí základy daně nemá a příjmy (i státní dávky) poplatníka rozděluje pouze na zdanitelné a nezdanitelné. Tato odlišnost je základem pro nalézání dalších rozdílů jednotlivých systémů.

V ČR jsou na dílčí základy daně dále navázány odpočty od ZD, sazba daně a slevy na dani. VB ve svém daňovém systému odpočty na dani definované nemá, i sazba daně se řídí jinými pravidly než v ČR, kde je stanovena na 15 % (pokud nedojde k solidárnímu

navýšení o 7 %). Ve VB je sazba stanovována podle výše zdanitelného příjmu poplatníka na 0 %, 20 %, 40 % nebo 45 %.

Slevy či daňové úlevy nabízí obě srovnávané země, avšak neshoduje se jejich výčet, podmínky ani výše. Zvláštním případem je daňové zvýhodnění, pod tímto pojmem se skrývá sleva na dítě, kterou je schopen si český poplatník uplatnit při výpočtu své DPFO. Avšak britský poplatník tuto slevu nemá k dispozici, protože je přetřansformována v příspěvek na dítě, který je vyplácen každé 4 týdny.

Daňové přiznání je dokladem, který jak v ČR, tak VB lze definovat jako dokument, ve kterém je občan povinen přiznat státu své příjmy podléhající dani, které subjekt nabyl za uplynulé zdaňovací období. Ve VB je důraz při vyplňování daňového přiznání kladen na daňové kódy (význam jednotlivých písmen je dostupný v Příloha 4), jejichž hlavní funkcí je identifikace skupiny, do které zaměstnanec nebo příjemce důchodového zabezpečení spadá a následné určení výše daně, kterou je poplatník povinen platit prostřednictvím služby PAYE

Ne všechny země konstituční monarchie se při zdaňování příjmů poplatníků řídí striktně stejnými pravidly, na což upozorňují podkapitoly 3.4 Income tax ve Skotsku, kde nalezneme například sazbu daně ve výši 0 %, 19 %, 20 %, 21 %, 41 %, 46 %, a podkapitola 3.5 Income tax ve Walesu.

Všechny teoretické poznatky uvedené v závěru jsou detailněji zpracovány v kapitole 2 Charakteristika daně z příjmů fyzických osob v České republice a kapitole 3 Právní úprava zdanění příjmů fyzických osob ve Velké Británii.

Závěrem celé bakalářské práce je kapitola 4 Komparace daňového zatížení fyzických osob, kde je čtenář obeznámen s převedením teorie do praxe. Pro správnou interpretaci je v textu dostupná podkapitola Mzdové údaje, která definuje především přehled hodinových sazeb minimální mzdy v obou zemích. Následující příklady jsou demonstrací daňového zatížení poplatníků v ČR a VB za jinak srovnatelných podmínek. Příklad 1 je charakterizován výpočtem daně českého poplatníka. Příklad 2 zobrazuje výpočet daně britského poplatníka. Následně je do kapitoly zasazena komparace dosažených výsledků, jež se objevuje i v grafické podobě.

Seznam použité literatury

Odborná kniha

HUNT, Mark a Malcolm FINNEY. *UK Taxation: a simplified guide for students*. London: Spiramus Press, 2019. 193-202 p. ISBN 9781910151815.

JAMES, Malcolm. *The UK tax system: an introduction*. 3. vyd. London: Spiramus Press, 2016. 1 p. ISBN 9781907444999.

LOWE, Jonquil. *The Good Retirement Guide 2020: Everything you need to know about health, property, investment, leisure, work, pensions and tax*. London: Kogan Page Limited, 2020. 33 s. ISBN 978-1-78966-067-8.

MACHÁČEK, Ivan. *Daň z příjmů fyzických osob 2010: praktická pomůcka k daňové optimalizaci*. Praha: C.H. Beck, 2010. 98 s. ISBN 978-80-7400-188-8.

NERUDOVÁ, Danuše. *Daňová politika v Evropské unii*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017. 213 s. ISBN 978-80-7552-682-3.

PILÁTOVÁ, Jana. *Zákon o účetnictví 2017 s komentářem: s účinností od 1.1.2017*. 2. vyd. Praha: Grada Publishing, 2017. 100 s. ISBN 978-80-271-0430-7.

ŠIROKÝ, Jan. *Daně v Evropské unii*. 7. vyd. Praha: Leges, 2018. 384 s. ISBN 978-80-7502-274-5.

ŠIROKÝ, Jan. *Základy daňové teorie s praktickými příklady*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2016. 159 s. ISBN 978-80-7552-315-0.

TUOMALA, Matti. *Optimal redistributive taxation*. Oxford: Oxford University Press, 2016. 120 p. ISBN 978-0-19-875341-4.

VANČUROVÁ, Alena a Lenka LÁCHOVÁ. *Daňový systém ČR 2018*. 14. vyd. Praha: 1. VOX, 2018. 404 s. ISBN 978-80-87480-63-2.

WASSON, Ellis Archer. *Dějiny moderní Británie: od roku 1714 po dnešek*. Praha: Grada Publishing, 2010. 81 s. ISBN 9788024732671.

Článek v odborném časopise nebo ve sborníku z konference

DĚRGEL, Martin. *Dotace v účetnictví a daních*. 2018, č. 10, s. 7. ISSN 1212-3951.

Elektronické dokumenty a ostatní

Zákon č. 586 ze dne 20. listopadu 1992 o daních z příjmů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1992, částka 117, s. 3473-3491.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Průměrné mzdy – Rychlé informace*. [2020-02-15]. [online]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/prumerne-mzdy>

OFFICE FOR NATIONAL STATISTICS. *Employee earnings in the UK: 2018*. [2020-02-15]. [online]. Dostupné z: <https://www.ons.gov.uk/employmentandlabourmarket/peopleinwork/earningsandworkin ghours/bulletins/annualsurveyofhoursandearnings/2018>

OFFICE FOR NATIONAL STATISTICS. *Young people expect high pay and leisure time from self-employment*. [2020-02-15]. [online]. Dostupné z: <https://www.ons.gov.uk/employmentandlabourmarket/peopleinwork/employmentandem ployeetypes/articles/youngpeopleexpecthighpayandleisuretimefromselfemployment/201 9-11-18>

NOVOTNÝ, Martin. *Časopis českého statistického úřadu: Statistika&My*. [2020-02-15]. [online]. Dostupné z: https://www.statistikaamy.cz/wp-content/uploads/2018/08/Statistika_My_07_08_web-1.pdf

Income Tax rates and Personal Allowance. [2020-02-15]. [online]. Dostupné z: <https://www.gov.uk/income-tax-rates>

Income Tax in Scotland [2020-02-15]. [online]. Dostupné z: <https://www.gov.uk/scottish-income-tax>

HM REVENUE & CUSTOMS. [2020-02-15]. [online]. Dostupné z: <https://www.gov.uk/government/organisations/hm-revenue-customs/about>

Tax codes. [2020-02-15]. [online]. Dostupné z: <https://www.gov.uk/tax-codes>

Seznam zkratek

ČR	Česká republika
DPČ	Dohoda o pracovní činnosti
DPFO	Daň z příjmu fyzických osob
DPH	Daň z přidané hodnoty
DPP	Dohoda o provedení práce
HMRC	Daňová a celní správa jejího veličenstva
NP	Národní pojištění
PV	Paušální výdaje
VB	Velká Británie
ZD	Základ daně
ZTP/P	Zvlášť těžké postižení s průvodcem

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- беру на ве́доміі, že odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- беру на ве́доміі, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 07.05.2020

Magdaléna Jankovičová

Magdaléna Jankovičová

Seznam příloh

Příloha 1 Výpočet čisté mzdy založené na DPP v roce 2020

Příloha 2 Výpočet čisté mzdy založené na DPČ v roce 2020

Příloha 3 Výpočet čisté mzdy založené na DPČ v roce 2018

Příloha 4 Význam písmen daňového kódu